

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKADÓK LAPJA — ERDÉLYI IPAR

Urări de Anul nou

de IULIU REINHART

În ediția nouă, pe mai multe pagini, sub un nou titlu apare revista noastră în anul 1934 începând al 17-lea an al apariției sale.

Titlul revistei noastre în locul de „Industria Ardealului” va fi pe viitor „Meseriașul”, pentru că acest titlu exprimă mai nimerit scopul și tendința revistei noastre. Cu noul titlu satisfacem și dorința colegilor nostri industriași din Timișoara și sperăm că titlul fostului lor ziar va strânge sub rândurile noastre toți industriașii din Timișoara și Banat, dându-ne speranța izbândei.

Cealaltă schimbare este că am încredințat din nou unui jurnalist redactarea, fiind încredințat că e mai bine decât un om de profesie face acest lucru în locul nostru, industriași, căci chiar dacă am avea pregătirea necesară, celelalte preocupări nu ne îngăduie să ne luăm răspunderea redactării. Néméd Gyula, care în afară de „Industria Ardealului” a redactat ani de-a rândul și alte ziare industriale, a primit această grea sarcină. Dănsul va fi în viitor redactorul și editorul răspunzător.

Nimic nu rămâne din lucrurile vechi decât spiritul care a condus și până acum revista noastră. O muncă zelosă și desinteresată în interesul industriașilor va domina și pe viitor munca noastră, când cu o energie neîrăntă primim lupta în apărarea intereselor industriașilor și pentru conducerea la izbândă a drepturilor lor. Cu încredere frățescă și deosebită încredere în trei luni vom duce această luptă cu speranța izbândei.

Au căzut zăburile cari au despărțit până acum industriași Aradului de cei din Timișoara, pentru că ne am convins, că: nu suntem atât de bogăți să ne permitem luxul de a merge despărțiti și pe mai departe și de a ne combate mereu. Ne am convins că ne creem nouă însuși greutăți atunci, când avem nevoie de strângerea forțelor noastre, ca să nu pierim.

Corporațiile noastre înființate de predecesorii noștri acum cinci decenii sunt pe cale de a fi desființate. S-au creat Camerele de Muncă, unde ne au scufundat economic la nivelul muncitorilor, unde inferioritatea noastră numerică ne face imposibilă orice acțiune, permitându-ne, ca un favor, numai de a fi membri obligatori a Casei Circulare de Asigurări Sociale.

În zilele actuale de criză nimicitoare este de datoria Statului să ducă grija conservării și ajutorării prosperității industriașilor, cei mai eminenți susținători ai țării. Așteptăm ca noile legiuri vor aduce acum sprijinul necesar industriașilor, pentru că cele de până acum ne au apăsător din ce în ce mai mult prin sarcinile impuse, pe cari nu le mai putem suporta.

Nu mai atunci suntem pierduți, când pe noi însuși ne pierdem și nu ne îngrijim la timp de un organ, care să ne dea putere glasului nostru, ca să ajungă acolo unde va fi ascultat.

Atunci ne a sosit sfârșitul, când ne combatem pe noi însuși în loc de a lupta umăr la umăr pentru ajungerea scopului comun, conducând lupta ca un singur om.

Sințul solidarității trebuie îngrijit, industriașii trebuie strânși într-o singură tabără și singurul mijloc este presa, care să expune fără frică pentru drepturile noastre, care aduce la cunoștința tuturor plângerile noastre și sare într-ajutor celor nevoiași.

Fiecare pătură socială are presa sa pe care o are. Revista noastră va fi numai atunci pu-

ternică, numai atunci ne va putea aduce serioase aporturi, dacă noi industriașii îi vom da esența necesară. Soarta nu ne a răsfățat, știm că numai pe noi însuși putem conta, nimeni nu ne va sări în ajutor. Noi însuși trebuie să ne ridicăm glasul, dacă voim să fim ascultați.

Aliarea celor două orașe înfrățite, a Timișoarei și a Aradului va fi fundamentul „Meseriașului”. De noi depinde ca să atragem din întreaga țară și pe aceia cari nu s-au aleturat de noi până acum.

Cu iubire frățescă rugăm bunăvoința și încrederea Voastră; recunștința o vom merita prin muncă noastră stăruitoare, pentru că înaintăm fără interes, căutând singurul scop: a crea un viitor mai bun industriașilor din această țară.

În interesul acestei scop cerem alăturarea tuturor industriașilor.

Ujévi beköszöntő

Irta: REINHART GYULA.

Uj köntösbep, terjedelemben meggyarapodva, új cím alatt jelenik meg lapunk az 1934. esztendőben, megújítva ezzel 17-ik évfolyamát.

Lapunk címe ezentúl, „Erdélyi Ipar” helyett, „Az Iparos” lesz, mely a fentebb legjobban lapunk irányát és célját. Az új címmel temesvári iparos testvéreink kívánságát is teljesítettük és hisszük, hogy az ő volt lapjuk címe zászlónk alá fogja sorakoztatni Temesvár és a Bánság egész iparosságát, ami által eredményesebb munkát fogunk kifejthetni.

Változás még, hogy ismét újságíróra bízuk a szerkesztést, mert úgy látjuk helyesnek, hogy szakember végezze ezt a munkát, amelyet mi, iparosok, még ha rendelkezünk is a kellő tudással, más elfoglaltságunk sokszor akadályoz, hogy a szerkesztés felelősségteljes munkáját elvégezhessük. Néméd Gyula, aki az „Erdélyi Ipar”-on kívül más iparoslavok szerkesztését is éveken át eredményesen végezte, vállalta el ezt a nehéz tisztelet. Az ő neve került mint felelős szerkesztő és kiadó a lap élére.

Nem marad régi, csak a szellem, amely eddig lapunkat vezette. Lelekes és önzetlen munka az iparos köz érdekében, ez fog továbbra is irányt szabni számunkra, amikor töretlen energiával vesszük fel a harcot az iparosság érdekében. Testvéri egyetértésben és most már három nyelven hirdetjük igazunkat, amelyért küzdeni akarunk, — hisszük, — eredménnyel.

Lelkeltottak a válságfalak, amelyek Arad és Temesvár iparosságát eddig elválasztották, mert beláttuk: nem vagyunk olyan gazdagok, hogy megengedhessük magunknak a fényűzést, hogy külön utakon haladjunk továbbra is és így egymással kerüljünk ellentétbe. Beláttuk, hogy szemben állva egymással, önmagunk elől állunk akadályokat, most, amikor minden erő központossítására van szükség, hogy el ne merüljünk.

Öt évtizedes, elődeink által megalapozott és súlyos viszonyok között is fenntartott ipartestületünk felett akarják meghuzni a halálharangot, amidőn már előbb a munkakamarákban a munkásokkal egy gazdasági nivóra súlyosztették az iparosságot, ahol azok számbeli túlsúlya minden megmozdulásunkat lehetetlenné teszi és külön legyként csak azt engedték meg, hogy a munkásbiztosító pénztárak kötelezett tagjai lehessünk.

Az iparosságnak, az állam egyik legfontosabb fenntartó elemének fennmaradását és boldogulását intézményesen kellene biztosítani az államhatárolmak a gazdasági válság e pusztító napjaiban. Elvárjuk, hogy újabb törvények most már a

támogató segítséget fogják meghozni az iparosságnak, mert az eddigiek csak mindig súlyosabb terheket róttak ránk, amiket elviselni már képtelenek vagyunk.

Csak akkor vagyunk elveszve, ha önmagunkat veszítjük el a nem gondoskodunk ideje korán olyan szócóról, amely hangunkat erősítse, hogy az eljusszon oda, ahol megvalósítást kell találnia.

Akkor vannak óráink megszámlálva, ha egymás ellen folytatjuk a küzdelmet, ahelyett, hogy összefogva, közös célkitűzés mellett, egy akaratú vinnők keresztül akaraunkat.

Apont kell az összetartozandóság érzését; egy táborba kell gyűjteni az egész iparosságot és ennek egyetlen eszköze a sajtó, amely megalkuvást nem ismerve, tör lándzáat a mi igazságunkért, amely feltárja panaszainkat és támogatásunkra siet a bajba jutottaknak.

Minden osztálynak olyan sajtója van, amelyt megérdemel. A mi lapunk is csak akkor lesz erő, csak akkor tud eredményes munkát végezni, ha ehhez az erő: mi, iparosok adjuk. Nem kényesetett el bennünket a sors; tudjuk, hogy önmagunkra vagyunk utalva, senkisé siet a támogatásunkra. Nekünk kell a szavunkat hallatni, ha azt akarjuk, hogy meghallgatásra találjunk.

A két testvérvárosnak, Temesvárnak és Aradnak összefogása erős alapot fogja képezni „Az Iparos”-nak. Rajtunk mulik, hogy az egész országból magunk köré tömörítsük azokat is, akik eddig távol tartották magukat.

Testvéri szeretettel megérő jóindulatot, megbecsülést, bizalmat kérünk; az elismerést kitartó munka árán szerezzük meg magunknak, mert megalkuvást nem ismerve, egyenes uton haladunk a cél felé: jobb jövőt teremteni az ország iparosságának.

Célunk érdekében minden iparos csatlakozását elvárjuk.

Neujahrsgruss

von JULIUS REINHART

In neuer Form, in erweitertem Umfange, unter neuem Titel erscheint unser Fachblatt im Jahre 1934, den XVII. Jahrgang unserer Bestehens beginnend.

Der neue Titel unseres Blattes „Der Gewerbetreibende” — anstatt des alten „Das Siebenbürgische Gewerbe” — entspricht am besten der Richtung und den Zielen unserer Fachzeitung. Mit dem neuen Titel kommen wir dem Wunsche unserer Gewerbetreibenden-Brüder aus Temesvar nach und hoffen, dass der Titel ihres gewesenen Blattes sämtliche Gewerbetreibenden des Banates und der Stadt Temesvar unter unsere Fahne reihen wird, wodurch wir erfolgreichere Arbeit zu erzielen hoffen.

Eine andere Änderung ist, auch die dass wir die Redigierung unseres Blattes einem Redakteur anvertraut haben, da wir für richtig halten, dass ein Fachmann diese Arbeit erledige, in welchen Arbeit wir, Gewerbetreibende, — falls wir auch die nötigen Kenntnisse besitzen würden, — neben unserer anderweitigen Beschäftigung doch oftmals verhindert sind und den verantwortungsvollen Arbeit der Redigierung nicht nachkommen können.

Gabriel Néméd, der Jahre hindurch nebst unserem Blatte „Das Siebenbürgische Gewerbe” weitere Gewerbefachzeitungen erfolgreich redigierte, hat diese schwere Aufgabe übernommen und ist der verantwortliche Schriftleiter und Herausgeber unseres Blattes. Der Geist unseres Blattes ist aber derselbe geblieben; begeisterte

und selbstlose Arbeit im Interesse des Gewerbestandes; dieser Geist wird auch weiterhin uns Ziele stecken, den Weg zeigen, wenn wir den Kampf mit voller Energie zum Schutze der Interessen und zur Erhaltung der Rechte des Gewerbestandes aufnehmen.

In brüderlicher Eintracht und jetzt schon in drei Sprachen verkünden wir unsere Rechte, um welche wir kämpfen wollen, und hoffen, mit Erfolg Verschwunden sind die Schiedswände die uns Gewerbetreibenden aus Arad und Temesvár bisher getrennt haben, wie wir einsehen mussten, dass wir nicht genug stark sind, um uns den Luxus zu erlauben, auch weiterhin abgesonderten Wegen zu gehen und dadurch eventuell in Gegensätze zu kommen. Wir haben eingesehen, dass falls wir einander gegenüberstehen, wir uns selbst Hindernisse stellen, eben jetzt, wo wir alle unsere Kräfte vereinigen müssen, um nicht unterzugehen.

Über die vor fünf Jahrzehnten durch unsere Vorfahren gegründeten und durch schwere Zeiten aufrechterhaltenen Gewerkekorporationen will man die Totenglocken ertönen lassen, nachdem man schon vorher in den Arbeitskammern den Gewerbestand mit der Arbeiterschaft auf gleiche Wirtschaftsstufe sinken ließ, wo dann die Arbeiterschaft durch ihr zahlenmässiges Übergewicht unsere Bewegung unmöglich macht und nur als besondere Gnade liess man uns das Recht gezwungene Mitglieder der Arbeiterkrankenkasse zu sein. Man müsste in diesen Tagen der alles vernichtenden Wirtschaftskrise das Bestehen und das Fortkommen des Gewerbestandes — eine der wichtigsten staatserhaltende Klasse — institutionell sichern. Wir erwarten mit Recht, dass die neuen Gesetze dem Gewerbestande die unterstützende Hilfe erbringen werden da die bisherigen uns immer nur schwerere Lasten aufbürdeten, welche wir kaum ertragen können.

Um dies zu erreichen, müssen wir aber zusammenhalten und zusammenwirken.

Nur dann sind wir verloren, wenn wir uns selbst angucken und wenn wir nicht rechtzeitig für ein Sprachrohr Sorge tragen, welches unsere Stimmen verstärkt und unsere Forderungen und Wünsche darstellt wo man denselben Gehör schenkt, nur dann sind unsere Stimmen gehört, wenn wir den Kampf gegeneinander führen, anstatt, dass wir zusammenhalten und mit gleicher Zielsetzung und gemeinsamer Kraft unseren Willen durchsetzen.

Um das uns nötige Zusammengehörigkeitsgefühl zu pflegen und sämtliche Gewerbetreibenden in einem Lager sammeln zu können ist das einzige Mittel die Presse, die Kompromisse nicht kennend, Lanze bricht für unsere Rechte, die unsere Beschwerden unterbreitet und den Notleidenden zu Hilfe eilt.

Ein jeder Stand hat eine Presse, wie er sie verdient. Unsere Presse wird nur dann stark, wird nur dann erfolgreiche Arbeit leisten können, wenn wir selbst mit vollem Einsatz unserer Kräfte beistehen werden. Wir sind vom Schicksal nicht verwöhnt, sind auf uns selbst angewiesen. Niemand eilt zu unserer Unterstützung. Wir müssen unser Wort hören lassen, wenn wir haben wollen, dass man uns hört.

Das Zusammenstreifen der Schwesterstädte Temesvár und Arad bildet ein starkes Fundament für unser Blatt „Der Gewerbetreibende“. Es hängt von uns ab, dass wir alle Brüder aus dem Lande auch diejenigen, die sich bisher ferngehalten haben, um uns sammeln. Mit voller Liebe zur Sache bitten wir um Wohlwollen und Vertrauen; die Anerkennung hoffen wir durch ausdauernde Arbeit zu erwerben, da wir Kompromisse nicht achtend, den geraden Weg unserem Ziele zustreben: den Gewerbetreibenden des Landes eine bessere Zukunft zu schaffen.

Im Interesse unseres edlen Zieles erwarten wir den Anschluss eines jeden Gewerbetreibenden.

Szövevény kidolgozott, szíves sültápatok

18-22 cm. vekni. és perceként — — — — — 100
23-29 cm. vekni. és perceként — — — — — 150
30-34 cm. vekni. és perceként — — — — — 200
35-39 cm. vekni. és perceként — — — — — 250
40-44 cm. vekni. és perceként — — — — — 300
45-49 cm. vekni. és perceként — — — — — 350
50-54 cm. vekni. és perceként — — — — — 400
55-59 cm. vekni. és perceként — — — — — 450
60-64 cm. vekni. és perceként — — — — — 500
65-69 cm. vekni. és perceként — — — — — 550
70-74 cm. vekni. és perceként — — — — — 600
75-79 cm. vekni. és perceként — — — — — 650
80-84 cm. vekni. és perceként — — — — — 700
85-89 cm. vekni. és perceként — — — — — 750
90-94 cm. vekni. és perceként — — — — — 800
95-99 cm. vekni. és perceként — — — — — 850
100-104 cm. vekni. és perceként — — — — — 900
105-109 cm. vekni. és perceként — — — — — 950
110-114 cm. vekni. és perceként — — — — — 1000
115-119 cm. vekni. és perceként — — — — — 1050
120-124 cm. vekni. és perceként — — — — — 1100
125-129 cm. vekni. és perceként — — — — — 1150
130-134 cm. vekni. és perceként — — — — — 1200
135-139 cm. vekni. és perceként — — — — — 1250
140-144 cm. vekni. és perceként — — — — — 1300
145-149 cm. vekni. és perceként — — — — — 1350
150-154 cm. vekni. és perceként — — — — — 1400
155-159 cm. vekni. és perceként — — — — — 1450
160-164 cm. vekni. és perceként — — — — — 1500
165-169 cm. vekni. és perceként — — — — — 1550
170-174 cm. vekni. és perceként — — — — — 1600
175-179 cm. vekni. és perceként — — — — — 1650
180-184 cm. vekni. és perceként — — — — — 1700
185-189 cm. vekni. és perceként — — — — — 1750
190-194 cm. vekni. és perceként — — — — — 1800
195-199 cm. vekni. és perceként — — — — — 1850
200-204 cm. vekni. és perceként — — — — — 1900
205-209 cm. vekni. és perceként — — — — — 1950
210-214 cm. vekni. és perceként — — — — — 2000
215-219 cm. vekni. és perceként — — — — — 2050
220-224 cm. vekni. és perceként — — — — — 2100
225-229 cm. vekni. és perceként — — — — — 2150
230-234 cm. vekni. és perceként — — — — — 2200
235-239 cm. vekni. és perceként — — — — — 2250
240-244 cm. vekni. és perceként — — — — — 2300
245-249 cm. vekni. és perceként — — — — — 2350
250-254 cm. vekni. és perceként — — — — — 2400
255-259 cm. vekni. és perceként — — — — — 2450
260-264 cm. vekni. és perceként — — — — — 2500
265-269 cm. vekni. és perceként — — — — — 2550
270-274 cm. vekni. és perceként — — — — — 2600
275-279 cm. vekni. és perceként — — — — — 2650
280-284 cm. vekni. és perceként — — — — — 2700
285-289 cm. vekni. és perceként — — — — — 2750
290-294 cm. vekni. és perceként — — — — — 2800
295-299 cm. vekni. és perceként — — — — — 2850
300-304 cm. vekni. és perceként — — — — — 2900
305-309 cm. vekni. és perceként — — — — — 2950
310-314 cm. vekni. és perceként — — — — — 3000
315-319 cm. vekni. és perceként — — — — — 3050
320-324 cm. vekni. és perceként — — — — — 3100
325-329 cm. vekni. és perceként — — — — — 3150
330-334 cm. vekni. és perceként — — — — — 3200
335-339 cm. vekni. és perceként — — — — — 3250
340-344 cm. vekni. és perceként — — — — — 3300
345-349 cm. vekni. és perceként — — — — — 3350
350-354 cm. vekni. és perceként — — — — — 3400
355-359 cm. vekni. és perceként — — — — — 3450
360-364 cm. vekni. és perceként — — — — — 3500
365-369 cm. vekni. és perceként — — — — — 3550
370-374 cm. vekni. és perceként — — — — — 3600
375-379 cm. vekni. és perceként — — — — — 3650
380-384 cm. vekni. és perceként — — — — — 3700
385-389 cm. vekni. és perceként — — — — — 3750
390-394 cm. vekni. és perceként — — — — — 3800
395-399 cm. vekni. és perceként — — — — — 3850
400-404 cm. vekni. és perceként — — — — — 3900
405-409 cm. vekni. és perceként — — — — — 3950
410-414 cm. vekni. és perceként — — — — — 4000
415-419 cm. vekni. és perceként — — — — — 4050
420-424 cm. vekni. és perceként — — — — — 4100
425-429 cm. vekni. és perceként — — — — — 4150
430-434 cm. vekni. és perceként — — — — — 4200
435-439 cm. vekni. és perceként — — — — — 4250
440-444 cm. vekni. és perceként — — — — — 4300
445-449 cm. vekni. és perceként — — — — — 4350
450-454 cm. vekni. és perceként — — — — — 4400
455-459 cm. vekni. és perceként — — — — — 4450
460-464 cm. vekni. és perceként — — — — — 4500
465-469 cm. vekni. és perceként — — — — — 4550
470-474 cm. vekni. és perceként — — — — — 4600
475-479 cm. vekni. és perceként — — — — — 4650
480-484 cm. vekni. és perceként — — — — — 4700
485-489 cm. vekni. és perceként — — — — — 4750
490-494 cm. vekni. és perceként — — — — — 4800
495-499 cm. vekni. és perceként — — — — — 4850
500-504 cm. vekni. és perceként — — — — — 4900
505-509 cm. vekni. és perceként — — — — — 4950
510-514 cm. vekni. és perceként — — — — — 5000
515-519 cm. vekni. és perceként — — — — — 5050
520-524 cm. vekni. és perceként — — — — — 5100
525-529 cm. vekni. és perceként — — — — — 5150
530-534 cm. vekni. és perceként — — — — — 5200
535-539 cm. vekni. és perceként — — — — — 5250
540-544 cm. vekni. és perceként — — — — — 5300
545-549 cm. vekni. és perceként — — — — — 5350
550-554 cm. vekni. és perceként — — — — — 5400
555-559 cm. vekni. és perceként — — — — — 5450
560-564 cm. vekni. és perceként — — — — — 5500
565-569 cm. vekni. és perceként — — — — — 5550
570-574 cm. vekni. és perceként — — — — — 5600
575-579 cm. vekni. és perceként — — — — — 5650
580-584 cm. vekni. és perceként — — — — — 5700
585-589 cm. vekni. és perceként — — — — — 5750
590-594 cm. vekni. és perceként — — — — — 5800
595-599 cm. vekni. és perceként — — — — — 5850
600-604 cm. vekni. és perceként — — — — — 5900
605-609 cm. vekni. és perceként — — — — — 5950
610-614 cm. vekni. és perceként — — — — — 6000
615-619 cm. vekni. és perceként — — — — — 6050
620-624 cm. vekni. és perceként — — — — — 6100
625-629 cm. vekni. és perceként — — — — — 6150
630-634 cm. vekni. és perceként — — — — — 6200
635-639 cm. vekni. és perceként — — — — — 6250
640-644 cm. vekni. és perceként — — — — — 6300
645-649 cm. vekni. és perceként — — — — — 6350
650-654 cm. vekni. és perceként — — — — — 6400
655-659 cm. vekni. és perceként — — — — — 6450
660-664 cm. vekni. és perceként — — — — — 6500
665-669 cm. vekni. és perceként — — — — — 6550
670-674 cm. vekni. és perceként — — — — — 6600
675-679 cm. vekni. és perceként — — — — — 6650
680-684 cm. vekni. és perceként — — — — — 6700
685-689 cm. vekni. és perceként — — — — — 6750
690-694 cm. vekni. és perceként — — — — — 6800
695-699 cm. vekni. és perceként — — — — — 6850
700-704 cm. vekni. és perceként — — — — — 6900
705-709 cm. vekni. és perceként — — — — — 6950
710-714 cm. vekni. és perceként — — — — — 7000
715-719 cm. vekni. és perceként — — — — — 7050
720-724 cm. vekni. és perceként — — — — — 7100
725-729 cm. vekni. és perceként — — — — — 7150
730-734 cm. vekni. és perceként — — — — — 7200
735-739 cm. vekni. és perceként — — — — — 7250
740-744 cm. vekni. és perceként — — — — — 7300
745-749 cm. vekni. és perceként — — — — — 7350
750-754 cm. vekni. és perceként — — — — — 7400
755-759 cm. vekni. és perceként — — — — — 7450
760-764 cm. vekni. és perceként — — — — — 7500
765-769 cm. vekni. és perceként — — — — — 7550
770-774 cm. vekni. és perceként — — — — — 7600
775-779 cm. vekni. és perceként — — — — — 7650
780-784 cm. vekni. és perceként — — — — — 7700
785-789 cm. vekni. és perceként — — — — — 7750
790-794 cm. vekni. és perceként — — — — — 7800
795-799 cm. vekni. és perceként — — — — — 7850
800-804 cm. vekni. és perceként — — — — — 7900
805-809 cm. vekni. és perceként — — — — — 7950
810-814 cm. vekni. és perceként — — — — — 8000
815-819 cm. vekni. és perceként — — — — — 8050
820-824 cm. vekni. és perceként — — — — — 8100
825-829 cm. vekni. és perceként — — — — — 8150
830-834 cm. vekni. és perceként — — — — — 8200
835-839 cm. vekni. és perceként — — — — — 8250
840-844 cm. vekni. és perceként — — — — — 8300
845-849 cm. vekni. és perceként — — — — — 8350
850-854 cm. vekni. és perceként — — — — — 8400
855-859 cm. vekni. és perceként — — — — — 8450
860-864 cm. vekni. és perceként — — — — — 8500
865-869 cm. vekni. és perceként — — — — — 8550
870-874 cm. vekni. és perceként — — — — — 8600
875-879 cm. vekni. és perceként — — — — — 8650
880-884 cm. vekni. és perceként — — — — — 8700
885-889 cm. vekni. és perceként — — — — — 8750
890-894 cm. vekni. és perceként — — — — — 8800
895-899 cm. vekni. és perceként — — — — — 8850
900-904 cm. vekni. és perceként — — — — — 8900
905-909 cm. vekni. és perceként — — — — — 8950
910-914 cm. vekni. és perceként — — — — — 9000
915-919 cm. vekni. és perceként — — — — — 9050
920-924 cm. vekni. és perceként — — — — — 9100
925-929 cm. vekni. és perceként — — — — — 9150
930-934 cm. vekni. és perceként — — — — — 9200
935-939 cm. vekni. és perceként — — — — — 9250
940-944 cm. vekni. és perceként — — — — — 9300
945-949 cm. vekni. és perceként — — — — — 9350
950-954 cm. vekni. és perceként — — — — — 9400
955-959 cm. vekni. és perceként — — — — — 9450
960-964 cm. vekni. és perceként — — — — — 9500
965-969 cm. vekni. és perceként — — — — — 9550
970-974 cm. vekni. és perceként — — — — — 9600
975-979 cm. vekni. és perceként — — — — — 9650
980-984 cm. vekni. és perceként — — — — — 9700
985-989 cm. vekni. és perceként — — — — — 9750
990-994 cm. vekni. és perceként — — — — — 9800
995-999 cm. vekni. és perceként — — — — — 9850
1000-1004 cm. vekni. és perceként — — — — — 9900
1005-1009 cm. vekni. és perceként — — — — — 9950
1010-1014 cm. vekni. és perceként — — — — — 10000
1015-1019 cm. vekni. és perceként — — — — — 10050
1020-1024 cm. vekni. és perceként — — — — — 10100
1025-1029 cm. vekni. és perceként — — — — — 10150
1030-1034 cm. vekni. és perceként — — — — — 10200
1035-1039 cm. vekni. és perceként — — — — — 10250
1040-1044 cm. vekni. és perceként — — — — — 10300
1045-1049 cm. vekni. és perceként — — — — — 10350
1050-1054 cm. vekni. és perceként — — — — — 10400
1055-1059 cm. vekni. és perceként — — — — — 10450
1060-1064 cm. vekni. és perceként — — — — — 10500
1065-1069 cm. vekni. és perceként — — — — — 10550
1070-1074 cm. vekni. és perceként — — — — — 10600
1075-1079 cm. vekni. és perceként — — — — — 10650
1080-1084 cm. vekni. és perceként — — — — — 10700
1085-1089 cm. vekni. és perceként — — — — — 10750
1090-1094 cm. vekni. és perceként — — — — — 10800
1095-1099 cm. vekni. és perceként — — — — — 10850
1100-1104 cm. vekni. és perceként — — — — — 10900
1105-1109 cm. vekni. és perceként — — — — — 10950
1110-1114 cm. vekni. és perceként — — — — — 11000
1115-1119 cm. vekni. és perceként — — — — — 11050
1120-1124 cm. vekni. és perceként — — — — — 11100
1125-1129 cm. vekni. és perceként — — — — — 11150
1130-1134 cm. vekni. és perceként — — — — — 11200
1135-1139 cm. vekni. és perceként — — — — — 11250
1140-1144 cm. vekni. és perceként — — — — — 11300
1145-1149 cm. vekni. és perceként — — — — — 11350
1150-1154 cm. vekni. és perceként — — — — — 11400
1155-1159 cm. vekni. és perceként — — — — — 11450
1160-1164 cm. vekni. és perceként — — — — — 11500
1165-1169 cm. vekni. és perceként — — — — — 11550
1170-1174 cm. vekni. és perceként — — — — — 11600
1175-1179 cm. vekni. és perceként — — — — — 11650
1180-1184 cm. vekni. és perceként — — — — — 11700
1185-1189 cm. vekni. és perceként — — — — — 11750
1190-1194 cm. vekni. és perceként — — — — — 11800
1195-1199 cm. vekni. és perceként — — — — — 11850
1200-1204 cm. vekni. és perceként — — — — — 11900
1205-1209 cm. vekni. és perceként — — — — — 11950
1210-1214 cm. vekni. és perceként — — — — — 12000
1215-1219 cm. vekni. és perceként — — — — — 12050
1220-1224 cm. vekni. és perceként — — — — — 12100
1225-1229 cm. vekni. és perceként — — — — — 12150
1230-1234 cm. vekni. és perceként — — — — — 12200
1235-1239 cm. vekni. és perceként — — — — — 12250
1240-1244 cm. vekni. és perceként — — — — — 12300
1245-1249 cm. vekni. és perceként — — — — — 12350
1250-1254 cm. vekni. és perceként — — — — — 12400
1255-1259 cm. vekni. és perceként — — — — — 12450
1260-1264 cm. vekni. és perceként — — — — — 12500
1265-1269 cm. vekni. és perceként — — — — — 12550
1270-1274 cm. vekni. és perceként — — — — — 12600
1275-1279 cm. vekni. és perceként — — — — — 12650
1280-1284 cm. vekni. és perceként — — — — — 12700
1285-1289 cm. vekni. és perceként — — — — — 12750
1290-1294 cm. vekni. és perceként — — — — — 12800
1295-1299 cm. vekni. és perceként — — — — — 12850
1300-1304 cm. vekni. és perceként — — — — — 12900
1305-1309 cm. vekni. és perceként — — — — — 12950
1310-1314 cm. vekni. és perceként — — — — — 13000
1315-1319 cm. vekni. és perceként — — — — — 13050
1320-1324 cm. vekni. és perceként — — — — — 13100
1325-1329 cm. vekni. és perceként — — — — — 13150
1330-1334 cm. vekni. és perceként — — — — — 13200
1335-1339 cm. vekni. és perceként — — — — — 13250
1340-1344 cm. vekni. és perceként — — — — — 13300
1345-1349 cm. vekni. és perceként — — — — — 13350
1350-1354 cm. vekni. és perceként — — — — — 13400
1355-1359 cm. vekni. és perceként — — — — — 13450
1360-1364 cm. vekni. és perceként — — — — — 13500
1365-1369 cm. vekni. és perceként — — — — — 13550
1370-1374 cm. vekni. és perceként — — — — — 13600
1375-1379 cm. vekni. és perceként — — — — — 13650
1380-1384 cm. vekni. és perceként — — — — — 13700
1385-1389 cm. vekni. és perceként — — — — — 13750
1390-1394 cm. vekni. és perceként — — — — — 13800
1395-1399 cm. vekni. és perceként — — — — — 13850
1400-1404 cm. vekni. és perceként — — — — — 13900
1405-1409 cm. vekni. és perceként — — — — — 13950
1410-1414 cm. vekni. és perceként — — — — — 14000
1415-1419 cm. vekni. és perceként — — — — — 14050
1420-1424 cm. vekni. és perceként — — — — — 14100
1425-1429 cm. vekni. és perceként — — — — — 14150
1430-1434 cm. vekni. és perceként — — — — — 14200
1435-1439 cm. vekni. és perceként — — — — — 14250
1440-1444 cm. vekni. és perceként — — — — — 14300
1445-1449 cm. vekni. és perceként — — — — — 14350
1450-1454 cm. vekni. és perceként — — — — — 14400
1455-1459 cm. vekni. és perceként — — — — — 14450
1460-1464 cm. vekni. és perceként — — — — — 14500
1465-1469 cm. vekni. és perceként — — — — — 14550
1470-1474 cm. vekni. és perceként — — — — — 14600
1475-1479 cm. vekni. és perceként — — — — — 14650
1480-1484 cm. vekni. és perceként — — — — — 14700
1485-1489 cm. vekni. és perceként — — — — — 14750
1490-1494 cm. vekni. és perceként — — — — — 14800
1495-1499 cm. vekni. és perceként — — — — — 14850
1500-1504 cm. vekni. és perceként — — — — — 14900
1505-1509 cm. vekni. és perceként — — — — — 14950
1510-1514 cm. vekni. és perceként — — — — — 15000
1515-1519 cm. vekni. és perceként — — — — — 15050
1520-1524 cm. vekni. és perceként — — — — — 15100
1525-1529 cm. vekni. és perceként — — — — — 15150
1530-1534 cm. vekni. és perceként — — — — — 15200
1535-1539 cm. vekni. és perceként — — — — — 15250
1540-1544 cm. vekni. és perceként — — — — — 15300
1545-1549 cm. vekni. és perceként — — — — — 15350
1550-1554 cm. vekni. és perceként — — — — — 15400
1555-1559 cm. vekni. és perceként — — — — — 15450
1560-1564 cm. vekni. és perceként — — — — — 15500
1565-1569 cm. vekni. és perceként — — — — — 15550
1570-1574 cm. vekni. és perceként — — — — — 15600
1575-1579 cm. vekni. és perceként — — — — — 15650
1580-1584 cm. vekni. és perceként — — — — — 15700
1585-1589 cm. vekni. és perceként — — — — — 15750
1590-1594 cm. vekni. és perceként — — — — — 15800
1595-1599 cm. vekni. és perceként — — — — — 15850
1600-1604 cm. vekni. és perceként — — — — — 15900
1605-1609 cm. vekni. és perceként — — — — — 15950
1610-1614 cm. vekni. és perceként — — — — — 16000
1615-1619 cm. vekni. és perceként — — — — — 16050
1620-1624 cm. vekni. és perceként — — — — — 16100
1625-1629 cm. vekni. és perceként — — — — — 16150
1630-1634 cm. vekni. és perceként — — — — — 16200
1635-1639 cm. vekni. és perceként — — — — — 16250
1640-1644 cm. vekni. és perceként — — — — — 16300
1645-1649 cm. vekni. és perceként — — — — — 16350
1650-1654 cm. vekni. és perceként — — — — — 16400
1655-1659 cm. vekni. és perceként — — — — — 16450
1660-1664 cm. vekni. és perceként — — — — — 16500
1665-1669 cm. vekni. és perceként — — — — — 16550
1670-1674 cm. vekni. és perceként — — — — — 16600
1675-1679 cm. vekni. és perceként — — — — — 16650
1680-1684 cm. vekni. és perceként — — — — — 16700
1685-1689 cm. vekni. és perceként — — — — — 16750
1690-1694 cm. vekni. és perceként — — — — — 16800
1695-1699 cm. vekni. és perceként — — — — — 16850
1700-1704 cm. vekni. és perceként — — — — — 16900
1705-1709 cm. vekni. és perceként — — — — — 16950
1710-1714 cm. vekni. és perceként — — — — — 17000
1715-1719 cm. vekni. és perceként — — — — — 17050
1720-1724 cm. vekni. és perceként — — — — — 17100
1725-1729 cm. vekni. és perceként — — — — — 17150
1730-1734 cm. vekni. és perceként — — — — — 17200
1735-1739 cm. vekni. és perceként — — — — — 17250
1740-1744 cm. vekni. és perceként — — — — — 17300
1745-1749 cm. vekni. és perceként — — — — — 17350
1750-1754 cm. vekni. és perceként — — — — — 17400
1755-1759 cm. vekni. és perceként — — — — — 17450
1760-1764 cm. vekni. és perceként — — — — — 17500
1765-1769 cm. vekni. és perceként — — — — — 17550
1770-1774 cm. vekni. és perceként — — — — — 17600
1775-1779 cm. vekni. és perceként — — — — — 17650
1780-1784 cm. vekni. és perceként — — — — — 17700
1785-1789 cm. vekni. és perceként — — — — — 17750
1790-1794 cm. vekni. és perceként — — — — — 17800
1795-1799 cm. vekni. és perceként — — — — — 17850
1800-1804 cm. vekni. és perceként — — — — — 17900
1805-1809 cm. vekni. és perceként — — — — — 17950
1810-1814 cm. vekni. és perceként — — — — — 18000
1815-1819 cm. vekni. és perceként — — — — — 18050
1820-1824 cm. vekni. és perceként — — — — — 18100
1825-1829 cm. vekni. és perceként — — — — — 18150
1830-1834 cm. vekni. és perceként — — — — — 18200
1835-1839 cm. vekni. és perceként — — — — — 18250
1840-1844 cm. vekni. és perceként — — — — — 18300
1845-1849 cm. vekni. és perceként — — — — — 18350
1850-1854 cm. vekni. és perceként — — — — — 18400
1855-1859 cm. vekni. és perceként — — — — — 18450
1860-1864 cm. vekni. és perceként — — — — — 18500
1865-1869 cm. vekni. és perceként — — — — — 18550
1870-1874 cm. vekni. és perceként — — — — — 18600
1875-1879 cm. vekni. és perceként — — — — — 18650
1880-1884 cm. vekni. és perceként — — — — — 18700
1885-1889 cm. vekni. és perceként — — — — — 18750
1890-1894 cm. vekni. és perceként — — — — — 18800
1895-1899 cm. vekni. és perceként — — — — — 18850
1900-1904 cm. vekni. és perceként — — — — — 18900
1905-1909 cm. vekni. és perceként — — — — — 18950
1910-1914 cm. vekni. és perceként — — — — — 19000
1915-1919 cm. vekni. és perceként — — — — — 19050
1920-1924

7.) Cerem deci unificarea legilor pentru reglementarea meseriilor după următoarele principii: a.) Toți meseriași să fie înglobați în mod obligatoriu în camerele de meserii; b.) nimeni să nu poată profesa o meserie fără să dovedească capacitatea înaintea camerei de meserii, care va elibera și autorizația de funcționare; c.) Camerele de Meserii să aibe dreptul de a urmări și pedepsi pe cei ce lucrează fără autorizație; d.) camerele de meserii să fie organe consultative ale Ministerelor în toate chestiunile ce privesc meseriași; e.) camerele de meserii ca singurele organe reprezentative ale meseriașilor să fie invitate ași trimite delegați în toate comisiunile, consile comunale, județene, etc. unde și meseriași au interese; f.) camerele de meserii, după modificarea constituției, să-și aleagă un număr regal de senatori ca și camerele de comerț și industrie și camerele de muncă; g.) până la completă soluționare a unificării legii meseriilor și buna funcționare a camerelor de meserii, toate aceste atribuțiuni vor trece asupra Corporațiilor Industriale; h.) în viitoarea lege a meseriilor să fie coprină toate drepturile și obligațiunile meseriașilor din toate domeniile.

Converziune și moratoriu pentru industriași

Având în vedere criza de credit de care suferă mai ales meseriași, precum și imposibilitatea de ași achita datorile atât cele provenite din prestațiune cât și cele particulare impozitele către Stat.

9.) Cerem: a.) înființarea unui institut de credit pentru meseriași; b.) converziunea să fie lărgită și asupra datorilor meseriașilor; c.) iar impozitele restante către Stat să fie reduse cu 50% și pentru rest să li-se admită meseriașilor eşalonarea în 3 ani.

Desființarea taxelor sanitare.

Prin noua lege sanitară se impune autorizare sanitară și pentru atelierele meseriașilor, cari sunt împreunate cu cheltuieli numai pentru alimentarea fondului sanitar, fără ca să aibe vreo influență asupra atelierelor meseriașilor, având în vedere actuală criză, meseriași nu mai pot suporta nici o altă cheltuială.

10.) Cerem deci desființarea taxelor pentru autorizațiile sanitare la atelierele de meserii.

Taxe de 2 lei, carnete 10 lei.

La încasarea taxelor pentru căminuri se încredințează cărți chitanțe pentru cari patronii sunt obligați să achite câte 10 lei de fiecare, atunci când taxa este de 2 lei săptămânal, deci nici o proporție nu este între taxa și costul chitanței, această fiind o cheltuială inutilă menită nu mai să alimenteze fondurile tipografiei Statului, pe care înseamnă un nou impozit deghizat.

11.) Rugăm că ori să se dea aceste cărți gratuit ori să se găsească o altă metodă care să nu coste nimic.

Statul să nu se atinga de drepturile câștigate a meseriașilor de construcție.

Având în vedere că prin legea organizării corpului arhitecților se tinde la confiscarea drepturilor câștigate ale meseriașilor din construcție, beace ar insamna expunerea celei mai negre mizerii a câtorva mii de meseriași, cari și-a învățat meseria probând această prin examenele prevăzute de lege.

12.) Rugăm deci ca între orice împrejurări să fie respectate drepturile legal câștigate, de cari nimeni și sub nici o formă să nu se poată atinde.

Cerem desființarea obligațiunei tinerei registrelor pentru industriași.

O altă mizerie ce li-se face meseriașilor este neclaritatea ce domnește în privința tinerei registrelor comerciale, intrucât lega timbrului impune aceste registre, iar legea impozitelor directe din 1933 nu admite sancțiuni pentru neținerea registrelor la meseriași. Ori toată lumea știe, că meseriași nu sunt contabili și nici mijloace nu au pentru angajarea unor contabili.

13.) Cerem deci, ca obligațiunea de a ține registre comerciale pentru meseriași să fie stinsă.

Cine să se considere de meseriași și cine nu?

Pentru a se evita discuții inutile de toată ziua și fiecare caz asupra problemei dacă un me-

Legislație separată pentru industriași.

Prin legea contractelor de muncă, legea repausului duminical, legea pentru ocrotirea minorilor și reglementarea timpului de lucru, meseriași sunt puși pe picior de egalitate cu marea industrie în ce privește obligațiunile, cu toate că condițiunile de muncă și sistemul de producție este cu totul diferit în un mic atelier decât în o mare fabrică. De aci urmează, că meseriașilor oricând li-se pot constata contravenții, fiind cu totul imposibilă o acomodare după aceste legi fără o gravă perturbare a sistemului de producție în micile ateliere ale meseriașilor.

8.) Cerem deci o scoatere a meseriașilor de sub regimul legilor menționate, creindu-se pentru ei dispozițiuni speciale în cadrele legii meseriilor, după ce în prealabil vor fi consultate și organizațiile oficiale ale meseriașilor. În special să li-se admită barbierilor și frizerilor deschiderea în zilele de Duminică și sărbători legale până la ora 12 la amiază. Să nu li-se aplice meseriașilor dispoziția referitoare la 8 ore de lucru.

seriaș este a se considera meseriaș, mare industriaș, sau comerciant din toate punctele de vedere.

14.) Rugăm că până în aceste părți a țării se aplică legea industrială din anul 1884 să fie considerați ca meseriași toți aceia cari în baza acelei legi sunt obligați să fie membri ai Corporațiilor Industriale, iar acolo unde nu sunt Corporații toți aceia cari ar fi obligați dacă ar fi Corporații.

Cum să se modifice legea impunerilor comunale după ateliere.

Având în vedere, că meseriași din orașul nostru sunt impuși sub nenumerate forme la

contribuțiuni către oraș, nu este nici drept nici acceptabil că ei să supoarta majoritatea bugetului orașului.

Una dintre cele mai apăsătoare taxe comunale este taxa asupra valorii locative, care cu toate insistențele depuse cu ocazia întocmirii regulamentului comunal nu ne-a reușit să obținem o reducere.

15. Cu onoare vă rugăm deci: a) să fie scutiți dela taxa pe valoare locativă toți acei meseriași, cari nu au atelier separat, lucrând în locuința; b) iar acelor cari au ateliere să li-se reducă cota acestei taxe la 5% pentru toate categoriile de meseriași.

Nu numai patronii să suporte sarcina ajutorării șomerilor.

Contra formulei găsite anul trecut pentru fondurilor necesare la ajutorarea șomerilor din orașul nostru avem de obiectat, că ajutorarea șomerilor ne fiind o chestiune care interesează numai industria și meseriași, ci totalitatea publicului ar trebui să contribuie la acest fond, deaceia.

16. Cerem că fondurile necesare pentru ajutorarea șomerilor să fie alimentate din bugetele Statului și comunelor, fără o nouă încărcare a meseriașilor.

Cerem interzicerea confecționării opincilor de cauciuc.

Având în vedere, că în anii din urmă întrebuințare opincilor de cauciuc pe de o parte alterează sănătatea țărânilor, iar pe de altă parte aduce pagube imense meseriașilor tăbăcari și cizmari.

17. Vă rugăm intervenția Dvs. pentru interzicerea fabricării opincilor de cauciuc.

Acestea ar fi dezideratele cele mai urgente ale meseriașilor din Ardeal și Banat, soluționarea cărora se impune pentru a se face o dreptate socială și pentru a se ridica din mizerie câteva sute de mii cetățeni loiali ai țării.

Hogyan volna megmenthető a haldokló hazai kézműipar?

A kolozsvári iparos-nagygyűlés tizenhét pontja

A kisiparosság valamennyi fontos sérelmét és valamennyi általános jellegű kívánságát felöleli ez a 17 pont. Negyedmillió család és ugyanannyi állampolgár egzisztenciája függ attól, hogy ez a 17 pont ne jámbor kívánság, hanem sürgősen megvalósítandó kormányprogram legyen.

Az egész ország iparosságának össze kell fognia, hogy a kolozsvári pontokból valóság legyen.

A kolozsvári munkaadók és az erdélyi és bánági ipartestületek képviselői által 1933. december 14-én tartott iparosnaggyűlésen elfogadott határozati javaslatok a következők:

A munkakamarákról szóló törvény folytán a munkaadók alkalmazottaikkal szemben kisebbekben vannak és ennek folytán nem áll módjukban a munkakamarák kötelekén belül még létérdekeiket jelentő legfontosabb sérelmeiket sem orvosolni.

ÖNÁLLO KÉZMŰIPARI KAMARAKAT!

1. Kérjük tehát az önálló és autonóm kézműipari kamarák felállítását, amelyek saját hatáskörükben bocsátanak ki az iparrendeléseket és végeznek az ipartestületek és munkakamarák jelenlegi teendőit, amelyek az iparosságot érintik. Amennyiben ezen indítvány keresztülvitele nehéz ségekbe ütközne, kézműipari kamarák létesítéséig állíttassék vissza a munkakamarák létesítése előtti állapot, vagyis az ipartestületek végezzenek el valamennyi hivatalos teendőt, úgy, mint azelőtt.

HOGYAN REVIDEALJAK A BETEGSEGÉLYZŐ ÚJ RENDJÉT?

Az új munkásbiztosító törvény értelmében az erdélyi és bánági munkaadó iparosok is kötelezően beiktattak a munkásbiztosító pénztárakba. A

munkaadót arra is kötelezi ezen törvény, hogy fizesse a munkás bérét betegsége első hét napján. A megfelelő bélyegeket a hét elején kell beragasztani, tekintet nélkül arra, hogy megmarad-e az illető munkás a munkába vagy sem.

2. Kérjük, hogy az erdélyi és bánági iparosok közül azok, akik egyedül dolgoznak, csak feltételesen biztosíttassanak, míg akik munkásokat is alkalmaznak, a fél biztosítási díj ellenében ingyenes orvosi segélyt és gyógyszereket kapjanak. Az első hét napra szóló munkadíj fizetessék a biztosító pénztár által segély címen az első három nap elmúltával, viszont a nyugtábelvények csak a hét lejártával legyenek esedékesek, vagy ha hétközben hagyná abba a munkás a munkát, azon a napon, amikor kilép.

ADÓLESZÁLLÍTÁST!

Tekintettel arra, hogy a patenta fixa szerinti adókiadás hibás alapon történt, amennyiben az utolsó három évi adókiadást vették alapul és esserint ahelyett, hogy a kereseti lehetőség szerint lezállított volna az adó, felemelték azt, és az adókiadó bizottságokban az iparos delegátusok csak felszólalási joggal bírnak minden reális eredmény nélkül.

3. Kérjük az adók feltétlen lezállítását az iparosság kereseti lehetőségeinek arányában.

Suylos sérelmek a luxus- és forgalmi-adó körül

Az új luxus- és forgalmi adó szerint az iparosok mentesítve vannak ezen adó alól, ha megfelelnek egyes feltételeknek. A minisztérium által kiadott rendelet folytán azonban egyes iparágak nem élvezik ezen kedvezményt. Azaz, hogy a törvény által megszabott 6 személyel, mely számban benne foglaltatik a munkaadó és a nem képesített munkások is, amit egyik kezükkel adtak, a másikkal el is vettek. Több iparosra már kivetették a 100.000 lej minimális pénzbüntetést és minthogy a fiskusnak jogában áll ezen pénzbüntetés érdekében mindennemű foglalatást eszközölnie, a bírsággal sújtott iparosok biztos tönkremenetelét vonja ez maga után. Másik sérelm, hogy

a pékek dacára annak, hogy szintén iparosok, kötelesek forgalmiadót fizetni és megfelelő regisztereket vezetni.

4. Kérjük a forgalmiadó törlesztését az iparosok minden kategóriája részére, így a pékek részére is. Ami a 6 alkalmazottban megállapított határt illeti, ezen számban csak az azon iparághoz tartozó egédek tartoznak. Így tehát

sem a munkaadó, sem a képesítés nélküli munkások, sem az inasok ne tartozzanak a beszámlítás alá.

ÁLLAMI SEGÍTSÉGET A KON-TAROK ELLENI HARCBA...

A mai nehéz gazdasági viszonyok között, a midőn a képesített iparosok alig találják meg megélhetésüket,

a kontárok mind jobban és jobban szaporodnak!

Egyes iparágakban a kontárok több munkát végeznek, mint az iparendeléssel rendelkező iparos. De amellől, hogy elveszik az iparendeléssel rendelkező iparos kenyerét, nem járulnak semmiel sem az államháztartáshoz, vagy a községi és

más közintézmények terhehez. Mindezek dacára a hatóságok egyetlen lépést sem tettek még azoknak a visszaéléseknek megakadályozására.

5. Kérjük, hatalmastoságnak fel az ipartestületek a kontárok ellenőrzésével, vegyenek fel jegyzőkönyvet minden egyes esetben, melynek alapján az illetékes hatóságok lefolytathatják az eljárást. Amennyiben a bírságok behajtása esetleg veszélyeztetve volna,

az ipartestületek delegálásának joguk legyen a kontárok helyszínen talált szerzőségeit és esetleges anyagokat lefoglalni és az iparhatóságnál letétbe helyezni a per lefolytatásáig.

MEGFOJTJA AZ ADÓFIZETŐ IPAROST A KÖZÜZEMEK KONKURENCIAJA.

Az utóbbi időben majdnem valamennyi állami vagy községi intézmény műhelyeket rendezett be különböző iparágakra, ahol legtöbbször magánosok részére is dolgoznak és a jogosított iparosoknak konkurrenciát csinálnak. Más hatóságok minden munkát saját rezsimben végeztetnek. Munkásokat vesznek fel és saját maguk szereznek be a szükséges anyagokat is, amivel tetemes munkalehetőségeket vonnak el az iparosoktól.

6. Kérjük valamennyi állami, vagy községi intézmény által fenntartott műhely azonnali bezárását, vagy azok kancellizálását iparendeléssel rendelkező iparosoknak. Az államvaskutak és a hadsereg műhelyei kivételt képeznek, mint amelyek fejtétlenül szükségesek.

Szigorúan tiltassanak el az egyes hatóságok munkálatainak saját rezsimben való elvégzésétől akkor, amikor azokat iparendeléssel rendelkező iparosok által is el lehet végeztetni.

Milyen irányelvek szerint kell működniük a megalakítandó kézműipari kamaráknak?

Az ipari kategóriák még mindig különböző törvények szerint vannak rendezve, amely törvények már nem felelnek meg a mai követelményeknek, úgyhogy ezen törvények egységesítése és reformja feltétlenül szükséges. A kisiparosok teljesen speciális helyzetüknek fogva nem sorozhatók be a nagyipar semmilyen kategóriájába és alkalmasított kategóriájába sem.

7. Kérjük tehát, hogy az ipartörvény egységesítését a következő irányelvek alapján vigyák keresztül.

a) Valamennyi iparos kötelezőleg soroztaszk be a kézműipari kamarákba.

b) Senki sem folytathasson ipart, mielőtt képesítését a kamara előtt be nem igazolja, amely annak alapján kiadja a működési engedélyt.

c) A kamaráknak joguk legyen a működési engedély nélkül dolgozó iparosok üldözése és megbüntetésére.

d) A kamarák legyenek a minisztériumok tanácsadó szervei mindennemű ipari kérdésben.

e) A kamarák, mint az iparosok egyedüli képviselői, képviseltethessék magukat minden bizottságban, községi tanácsban, vármegyei tanácsban, stb., ahol azt az iparosság érdekei megkívánják.

f) A kamaráknak joguk legyen, az alkotmány megváltoztatása után, egyenlő számú szénátort választani a kereskedelmi kamarákkal és munkakamarákkal.

g) Az ipartörvény teljes rendezéséig és a kézműipari kamarák működésének megkezdéséig

mindezen hivatalos működést az ipartestületek végezzék.

h) A jövőbeni ipartörvénybe befoglalandó az iparosok valamennyi joga és kötelessége.

KÜLÖN TÖRVÉNYEKET A KIS-IPARNAK!

A végeztet munka díjának biztosításáról szóló törvényben, a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvényben, a kiskorúak alkalmazásáról és a munkaidő meghatározásáról szóló törvényben a kisiparosok egyenlően vannak elbírálva a nagyiparral, ami a kötelezettségeket illeti, dacára annak, hogy a munkaviszonyok és produkció tekintetében teljesen különbözik a kisiparos műhelye a nagy gyáráktól. Ebből kifolyólag bármikor előfordulhat, hogy

viszásságok merülnek fel, mert a kisipari üzem nem képes alkalmazkodni a törvényhez, ami rendkívül nagy nehézségeket támaszt a kisiparos munkájának kifejtésében.

8. Kérjük tehát a kisiparosság kivételzését említett törvények hatálya alól, részükre speciális rendelkezések életbeléptetését az ipartörvény keretein belül, amelyhez az iparosság szervezeteinek előzetes meghallgatását kérjük. Különösen

a borbély- és fodrászhelyiségek részére a vasárnapi munkaszüneti törvény megváltoztatását oly módon, hogy vasár- és ünnepnapokon délelőtt 12 óráig nyitva tarthassanak, valamint a 3 órai munkaidő-hétnyitási felemelését a kisiparosok részére.

50 százalékosan, míg a fennmaradó részre 3 évi moratórium megadását.

Az új egészségügyi törvény kötelezővé teszi egészségügyi autorizáció beszerzését az ipari műhelyekre is, ami tetemes terhet jelent anélkül, hogy az különösebb behatással volna a műhelyekre és tekintettel arra, hogy a mai viszonyok kö-

szt az iparosság semmilyen további megterhelést nem bír el.

10. Kérjük az egészségügyi taxa eltörlesztését az iparos műhelyekre vonatkozólag.

A tanácsotthonok részére szóló 2 lejes heti díj befizetéséhez egy 10 lejes nyugtakönyv megvételre is szükséges, mely könyvnek ára semmilyen arányban nincs a díjakkal és csak az állami nyemadók alapjainak növelését adozza, ami új, burkolt adózást jelent.

11. Kérjük ezen könyvek ingyenes kiszolgáltatását, vagy más forma keresését, hogy az könyvek ne kerüljenek pénzbe.

NE BANTSÁK AZ ÉPÍTŐIPAR BOM SZERZETT JOGAIT.

Tekintettel arra, hogy az építészek társulatának létesítését az építőiparosok szerzett joguk elvételét előzta, ami sok ezer építőmestertönkretételét jelentené, akik iparukat a törvényben megszabott iskolatartással sajátították el,

12. Kérjük, hogy minden körülmények között tiszteletben tartassanak az építőiparosság szerzett jogai, amelyekhez senki, semmilyen módon se nyúlhaszon hozzá.

TÖRÖLJEK EL AZ IPAROS KÖNYV-VEZETÉSI KÖTELEZETTSÉGET

A kereskedelmi könyvvezetés kötelezettségének homályos rendelkezései folytán állandó az iparosok zaklatása. A bányagörvény előírja a könyvelés kötelezettségét, míg az 1933. évi egyenes adókról szóló törvény nem tartalmaz szankciókat az iparosok részére a könyvelés elmulasztása esetén. Mivel az egész világ tudhatja, hogy az iparos nem tud könyvelni és nem áll módjában a könyvelést mással elvégeztetni,

13. Kérjük, hogy töröltsék az iparosság könyvvezetési kötelezettségét.

HOGYAN DÖNTENDŐ EL, HOGY KI IPAROS ÉS KI NEM?

Hibávaló és állandóan előforduló vitatkozások elkerülése végett, hogy ki tekintendő iparosnak, gyárosnak, vagy kereskedőnek,

14. Kérjük, hogy mindaddig, míg az ország egész részére az 1884. évi ipartörvény érvényben van, iparosnak az tekintendő, aki ezen törvény alapján kötelező tagja az ipartestületnek, vagy ahol nincs ipartestület, ott azok, akik ipartestület létezése esetén annak kötelező tagjai volnának.

HOGYAN MÓDOSÍTANDÓ A KIS-IPARI MŰHELYEK UTÁN SZERZETT VÁROSI TAXARÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY?

A városi iparosság a legkülönbözőbb címek alapján van a városok által megadóztatva, holott sem nem igazságos, sem nem elfogadható, hogy az iparosság viselje a városi költségvetések legnagyobb részét. Legkirívóbb ezen városi taxák közül a lakbérérték után kivetett városi illeték.

15. Kérjük, hogy

a) mentesítsék a bérérték után fizetendő taxa alól valamennyi iparos, aki nem dolgozik külön műhelyben, hanem saját lakásán, b) azoknak, akik külön műhellyel rendelkeznek szállítassák le taxájuk 5 százalékára.

NE CSAK A MUNKAADÓK VISELJÉK A MUNKANÉLKÜLI AKCIÓK TERHEIT.

Tiltakozunk a munkanélküli segélyezés módja ellen, hogy annak terheit egyedül a munkaadók viseljék. A városok egész lakosságának kell vennie ebből a térség kötelezettségéből maga részét.

16. Kérjük tehát, hogy az állam és községek költségvetéssel rendezzék ezt az ügyet az iparosság újabb megterhelése nélkül.

TILTÁK MEG AZ AUTOGUMMIK BÓL KESZÜLT BOCSKOROK GYÁRTÁST.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben elterjedt gummi bocsok viselése egyrészt a falusi lakosság egészségét veszélyezteti, másrészt bőripárnak beláthatatlan károkat okoz,

17. Kérjük a gummi bocsok gyártásának beállítását.

A felsorolt sérelmek az érdekt és bányai iparosok leggyakoribb sérelmei, amelyeknek orvoslása társadalmi kötelesség. A felsorolt problémák kiértékelésével sok ezer jóállás állampolgárt mentene meg a kormány a teljes tönkremeneteltől.

Ötven százalékos konverziót és moratóriumot a kézműiparosságnak

Tekintettel véve a hitelkrisist, mely alatt az iparosság szenved leginkább, valamint tekintettel arra, hogy nem képesek adóhátralékaikat kiegyenlíteni,

9. Kérjük a) az iparosság részére egy hitelfelvezet létesítését, b) a konverzió hitelreállítását az iparosságnak, c) a hátralékos adók letétét

Két beszélgetés Olariu Péterrel, a temesvári ipartestület elnökével

„Küzdeni fogunk az ipartestületek érdekében”. „Az ipartestületek csak az önálló kézműipari kamarák felállítása árán szüntethetők meg.”

Temesvár üzenete Arad iparosságának és iparosvezéreinek

Temesvár. (Az Iparos tudósítójától.) Az első beszélgetés múlt hó elején történt. Olariu Péter husiparos, a temesvári ipartestület elnöke, akkor Temesvár város delegált főpolgármestere volt. A tágas polgármesteri városházát zsúfolásig megtöltötte az ügyes-bajos kérvényezők tarka tömege. Leritt a legtöbb várakozó arcáról, hogy utolsó reménye: hátha talán a nagyhatalmu főpolgármester segít...

Nagyon nehezen lehetett a párnázott ajtón soronkívül bejutni. Végül is a protekció segített: Grozavescu polgármesteri titkár int, hogy szabad az út, mert

a Domnule Primar iparos-ügyben soron kívül is fogad...

Olariu Péter nem változtatta meg a főpolgármesteri tiszttség fénye és a hatalom, ami a nagyváros első polgárának kijut. Pedig mindössze 42 éves és — mi tagadás — ritka politikus, akiről ne sugározna le az új tisztsege első heteiben az öröm, hogy végre uralomra jutott. Temesvár városának székálló legényből lett főpolgármestere azonban

nem örül, hanem — dolgozik.

Imponáló nyugalma, gyors intézkedései azonnal meggyőzik a látogatót, hogy ezúttal az isen először az eszet adta meg és csak azután a hivatal. A gyorsan perdülő kérdésekre sietség nélkül, de azonnal kész a válasz:

— Tizenöt éve veszek részt a közéletben. Két évig voltam a fronton. 1918-ban az ipartestület elődjárósi tagja lettem, azután alelnöke, később elnöke. A betegsegélyző pénztárnak, a munkakamara kézműipari szekciójának szintén elnöke vagyok. Több év óta vagyok városi tanács tag és mint állandó bizottsági tagot ért a kiüntetés, hogy a Temesvár primárjává nevezték ki.

— A városi lakosság minden rétegének érdekeit szem előtt tartom és képviselem. Itt születtem Temesváron, szívem minden melegevel szeretem ezt a várost. Ismerem helyzetét, bajait, kívánságait. Szívemem hordom minden egyes ember fájdalmát és — amennyire tőlem telik, — igyekezek segíteni is.

— Mint aktív iparos, természetesen az iparos és kereskedő-társadalom érdekeit is tőlem telhető legjobb szándékkal és akarattal szolgálom. És, az hiszem, ez sikerülni is fog nekem, mert

hiszen ezt a két osztályt ismerem a legjobban.

A rövid idő alatt, amióta ezt a helyet elfoglalom, máris volt alkalmam, hogy az iparosság és ke-

KOVÁCS ISTVÁN.

Helygyáros, a Temesvári Ipari Munkaadók Szindikátusa elnöke.

reskedelem, általában a polgárság érdekében eljárjak. Intézkedtem, hogy a városi adófelelősségi bizottság iparosok és kereskedők ügyeit, akik a nappali órákban el vannak foglalva, délután öt óra után tárgyalja. Nem haszon az a köznek, hogyha ezek a dolgozó polgárok

egész napjukat a folyosókon kénytelenek eltölteni.

Intézkedtem az elhanyagolt temesvári vágóhid kikövezése ügyében is. Hasonló kis ügyben többször is eljár-am a polgárság érdekében.

Az első beszélgetés ezzel véget is ért. Az iparos-főpolgármester nem sorolja fel szívesen saját érdemeit, új kérdést pedig nem adhattunk, mert

az előszoba nagyszámu várakozója türelmetlenkedett.

Másodszor a temesvári ipartestület, Jenő főherceg uccai irodájában beszélgettünk Olariu Péterrel. Ezúttal

nem telongtak a várakozók az előszobában

nem hajlongott a temesvári iparosvezér hatalmas alakja előtt a szolgálatkész polgármesteri titkár és

Olariu Péter mégis ugyanaz maradt, aki a főpolgármesteri karosszékekben volt.

OLARIU PETER

husiparos, a temesvári ipartestület elnöke.

Pártjának stréberei kiintrikálták a városháza elől, de Olariu Péteren nem látszik, hogy ez bosszúságot okozna neki. Nyugalma most is éppen olyan imponáló, mint akkor volt és feleletei ugyanolyan nyugodt önbizalommal követik az újságíró gyors kérdéseit, mint mikor a főpolgármester terebélyes íróasztala mögül hangzottak.

— Minden szimpátiám a kisiparosságért, mert hiszen magam is ehhez az osztályhoz tartozom.

Küzdeni fogok az ipartestületek érdekében.

VETERANY VIKTOR dr.

ügyvéd, az összes temesvári iparos intézmény jogtanácsosa és ügyésze.

Mindent megteszek, hogy az ötven éves sikerekben és építő munkában gazdag intézményt megmenthessük. Az ipartestületek megszüntetését csak úgy tudom elképzelni, hogyha

felállítják az önálló kézműipari kamarákat.

Tizenöt éve küzdök a kisiparosságért. Nem nyugszom addig, míg az önálló kisipari kamarákat meg nem alakítják.

— A tervet, amit a számunkra annyira kedves „Az Iparos” programmal kitűzött, hogy Aradot és Temesvárt egymás mellé vezesse az iparos-érdekekért folyó küzdelemben, megvalósíthatónak és megvalósítandónak tartom magam is. A két város iparosai között nincsen semmiféle érdekellentét, sőt ellenkezőleg, minden érdekünk közös, amint a sereameink, kivágásaink, követeléseink is azonosok. Azt üzenem Arad város iparosságának, hogy a temesvári iparosok bármikor készséggel és testvéri szeretettel szövetkeznek velük a közös célok érdekében megindítandó egyseges küzdelemre. Arad iparosságának vezetőit pedig felkérem, hogy minden erőremükben velünk együtt járjanak el. A magam részéről készségesen megígérem, hogy a jövőben mi sem fogunk Arad bekapcsolása nélkül mozgalmat indítani.

A második beszélgetés tartalmas mondanivalóját után még csak azt közöljük, hogy Temesváron, sőt a Bánság egész területén kinos feltűnést keltett, hogy a liberális párt Olariu Péter nevét nem vette fel a párt kamarai képviselőinek listájára.

Olariu Péter gyengének bizonyult a mandátumért tülekedők gusztusalan harcában.

Azt hitte, elég, ha megmozdul a jelöltetéséért Temesvár és a Bánság egész iparos társadalma. Ez a megmozdulás megtörtént, de

a mandátumért folyó zajos csatában mégis az ügyvédek győztek.

Mi ennek ellenére hisszük, hogy Olariu Péter nem elegezte, hanem csak megkezdte politikai karrierjét a temesvári főpolgármesteri székben. Nem tülekedik a hatalom és az elismerés felé, de az iparosság és a mi hitünk szerint a tehetség, az arravalóság megadatott neki hozzá. Híve, iparos kartársai és a temesvári dolgozó polgárság nagy tömegének feladata most már, hogy az ő emberét saját és nem Olariu Péter érdekében újra a főpolgármesteri tiszttség munkahelyére juttassa. (n.)

Vas-és fémöntés

LADISLAU

Gépműhely

Precíziós szerzőmunka készítése.

ASSAEL

LÁSZLÓ

MŰKATO SÁG Arad, Cal. Radnai 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek — Malomberendezések saját modelom után készülnek.

Az ipartestületek sorsa

Az alatti cikkben érintett nagyjelentőségű problémával kapcsolatban készségesen közlünk más véleményt is. Mivel általános iparcsérdeknek tartjuk a kérdés alapos és nyilvános megvitatását, felkérjük az erre illetékeseket, hogy álláspontjukat Az Iparos szerkesztőségével sürgősen közöljék.

Már a munkás mozgalmak megindulásával is volt a nam is annyira titkolt terv, hogy a kézműiparosságot — amelyet min. puffert tekintettek a gyáripár és munkásság között — lehetlenné tegyék. Ezt a tervet a sztrájkok egész sorozata, a munkabérek lehetetlen felhajtása és a munkarendek diktatórikus megállapítása volt hivatalosan elősegíteni. Valóban nem a munkásságon mulott, hogy a kézműiparosság nem tűnt el a színtérről.

A háborús idők, később pedig a gazdasági depresszió, a munkásmozgalmak erejét megtörte ugyan, de törekvéseiket nem felejtették el. Minálunk az elmúlt idők egymást váltogató kormányai nagyon gyakran a demagógia terére tévelyegtek a munkástömegek politikai támogatásának elnyerése kedvéért és így a most letűnt nemzeti-parasztpárti kormány munkügyi minisztere, Ioanitescu is a legidősebb és legkeményebb viszonyok között használta fel a pártjában és kormányában tagadhatatlanul nagy befolyását arra, hogy a nemzetközi határozaok egész tömegét — amelyeket még sokkal jobb viszonyok között lévő ipari államok sem hajtottak végre — tekintet nélkül a teherbíró képességeinkre és természetesen ipartestületeinknek rendeltetését, törvény erejével gazdasági életünk rengeteg akadályát közé beiktassa. Így került a gyorstalpalás módszerével meghozott törvények közé a társadalmi biztosító törvény a mai formájában, amely a kézműiparosság legigazságtalanabb megterhelését jelenti és túltengő fiskalitással csak a pénztár előnyét biztosítja. Azután így került december 31-én, az 1933. január 1-én már életbe lépő hatállyal, a forgalmi adókról szóló törvény a corpus-jurisba és így lett törvényt a Munkakamarákról és a mellőlük rendelt munkabírószágokról szóló törvény is, amelyeknek külön érdekessége, hogy ma, a törvény megszavazásának majdnem egy esztendeje után, a Munkakamarák útján bizonyos hatalmi eszközökhöz jutott munkásság, a kétharmad többséggel szemben álló, a Munkakamarákba beakadályozott kézműiparossággal szemben érzett ellenszenvét és nem feledkezik meg eredendő célkitűzésének a lehetőség szerint érvényt szerezni.

Az iparosság természetesen az első perctől kezdve tiltakozott ezen semmi jót sem eredményezhető összeházasítás ellen és szomorú vigasztalunk, hogy maga Ioanitescu miniszter is belátta elgondolásának helytelenségét és megígérte a reparációt. A kormány távozásával azonban adó-

munk maradt az ígérte bevalóságával és azt sem tudjuk, milyen formában képzelte el ezt a jövőt. Kézzel szemben az új kormány akcióba lépésének első teendői közé sorozta ezt a kérdést és már szét is küldötte az erdélyi és bányási ipartestületekhez sürgős megválaszolásra azt a körrendeletét, hogy a testületek nyilatkozzanak, miként képzelik el a testületek jövőjét, a Munkakamarákkal szemben elfoglalt álláspontjukat és célkitűzéseiket illetőleg.

Ez a kérdés szerintem csak egyféleképpen válaszolható meg — és az aradi Ipartestület ily értelemben küldte is meg úgy az Iparügyi miniszternek, mint az összes társipartestületeknek a kívánt felterjesztést — a testületek fentartandók, ha és körük kibővíthetők és ha a Munkakamarák intézményét megtartják is, maradjon az kizárólag a munkásságé, vegyék ki abból az iparosságot és helyezték el, mint önálló negyedik szekciót az Ipar- és Kereskedelmi Kamarák kebelébe. Elhízem és megtudom érteni, hogy nem a legideálisabb megoldás és, hogy ezen elképzelésemnek vannak ellenzői, de remélem, hogy sikerülni fog az aggályokat eloszlatni és az összes érdekek kivánságát egy nevezőre hozni, mert figyelembe kell venni, hogy a mai állapotok nem alkalmasak arra, hogy a gazdasági szervezet a már meglévőnél is jobban széttáguljon és nem szabad azt sem szem elől hagyni, hogy egy külön Kézműves Kamara olyan terheket róna az iparosságra, amelyet a mai anyagi viszonyok között nem igen bírna el.

Ismerem és minoskor igyekeztem kellő érdeklődéssel leszállítani azt a felfogást, amely a nagyiparban a kézműiparosság ellenségét látja — hiszen maga Ioanitescu miniszter, is ezzel indokolta meg a kézműiparosságnak a Munkakamarákba való bekebelezését — de hiszem, hogy az a rövid idő is, amit a munkásság fenhatósága alatt, a Munkakamarákban eltöltöttünk, meggyőzte mindazokat, akik ezt a véleményt táplálták, hogy feltéve, de meg nem engedve, véleményüknek jogos alapja volna is, abban az esetben is az önálló kisiparosságnak az igazi ellenfele mindig a munkásság körében lesz inkább feltalálható, mint a Kereskedelmi és Iparkamaraiban működő nagyiparosság sorjaiban.

A kérdés fel van vetve. Ugy tudom, a hajlandóság is meg van kívánságainak meghallgatására. Rajtunk múlik, hogy helyesen és jót kívánjunk. Erről különben a rövidesen összehívandó Ipartestületek kongresszus lesz hivatva dönteni.

Maskovitz.

négyezeröttszáz lej fizetése volt s így, most mindegyikük (b), mint ezer lej fel kevesebb fizetést kellett volna kifizetve, mint eddig. A vidéki betegsegélyző orvosok fizetése pedig 1200 lejre csökkent a levonások után.

A súlyos fizetésleszállítást az orvosok nem voltak hajlandóak tudomásul venni:

egyöntetűen visszautasították a fizetések felvételét.

A betegsegélyző orvosai ezután értekezletet tartottak, amelyen megbeszélték a helyzetet. Ez alkalommal súlyos panaszok hangzottak el, mintegy indoklásokkal, miért határozták el az orvosok olyan erőltetett formában a nagymértékű fizetésleszállítás visszautasítását. Az orvosok álláspontja a következő: A betegsegélyző pénztárak tulajdonképpen az orvosok munkásságára vannak felépítve, mégis, az orvosok képezik a legkisebb figyelemre méltított tételt a betegsegélyzők költségvetéseiben, ügyvitelében.

Megdöbbentő az a rendszer, amely jelenleg a betegsegélyzőknél uralkodik: lehetetlen, hogy a kerületi pénztárak bruttó jövedelmének hatvan százalékát a központ nyelje el. Így azután akár milyen jó üzlet is a betegsegélyzőpénztár fenntartása, abból

az orvosoknak, akik tulajdonképpen megdolgoznak az intézmény érdekében, soha nem lesz megélt éleli alapjuk.

A betegsegélyző orvosai memorandumot készítettek, amelyet az akkor még hivatalában lévő aradi autonóm vezetéshez juttattak el. A vezetés jóakarattal fogadta az orvosok beadványát, azonban érdemi döntést már nem hozhatott, mert, mint jelentették, időközben feloszlatták.

Igy azután az aradi betegsegélyző orvosainak ügye egyelőre elakadt, amit az orvosok természetesen nem hajlandók minden további nélkül tudomásul venni. Értésük szerint ügyüket a bucarestii központig, ha kell a miniszteriumig, elviszik.

Különös orvossztrájk az aradi betegsegélyző pénztáránál

Munkájukat továbbra is végzik, de a fizetésük felvételét megtagadják, mert minden indoklás nélkül 25 százalékos fizetésleszállítást rendel el rájuk a bucaresti központ. — Miért nem tud fizetni az aradi pénztár?

Arad, december 27. Különös konfliktus keletkezett az aradi betegsegélyző-pénztár és a testület orvosai között:

a betegsegélyző orvosai közvelel karácsony előtt fizetésstrájkot rendeztek

A testületi orvosok egyöntetűen visszautasították a fizetések felvételét, mert az intézmény vezetősége nagymértékű fizetésredukcióval lepte meg orvosait.

Az új betegsegélyző törvény értelmében az egyes kerületi pénztárak bruttó bevételeinek hatvan százalékát kötelesek a bucaresti központhoz felküldeni. Az nem maradóg negyven százalékból kell azután levezetniük az összes felmerülő kiadásokat.

Ez a negyven százalék természetesen semmiképpen sem elegendő ahhoz, hogy a betegsegélyző szükségleteit fennakadás nélkül fedezni tudja. Idén például huszonkét millió volt az aradi betegsegélyző bevétele, ebből tehát

tizenhárom millió lejt küldötték a köz-

ponthoz. Ezért a tizenhárom millióért vajmi kevés ellenszolgáltatást élvez Arad.

A helyi szükségletek levezetésére tehát megmaradt kilencmillió lej. Ennek az összegnek a felosztása során tizenkét százalék jut az orvosi fizetések kiegyenlítésére. Mivel pedig a tizenkét százalékos kvóta nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy az orvosok fizetését teljes egészében kiegyenlítsék, még a hónap elején említés történt arról, hogy az orvosok fizetését le kell szállítani 10 százalékkal. A betegsegélyző orvosai nem tűzték örömmel ugyan, de tudomásul vették a 10 százalékos leszállítást. Eppen ezért volt általános a megdöbbentés a betegsegélyző orvosai között, amikor közvetlen karácsony előtt, a fizetések tolyósításakor tudomásukra hozták, hogy

fizetéseiket huszonöt százalékkal szál-

lították le.

Az aradi betegsegélyző egy-egy orvosának

FEBRUÁR

3

ARADI
IPAROSBAL

Butorgyárak
Butoriparosok
Asztalosok

tapasztalták, hogy
legjobb
leggazdaságosabb
legbiztosabb
a szódával oldható

„FORTE“ HIDEGENYV

Aradon kapható:

Bartos Miksa fűszerüzlet
Steinitzer N. festékkereskedés

Uj utra kell terelni az aradi butoripart

Az ugynevezett hideg enyv használata az első lépés a racionális termelés felé...

A megváltozott gazdasági viszonyok, valamint a nyugatról megindult új építkezési stílus új feladatok elé állította az asztalosipart. Formailag egyszerűbbet, de szépségben, minőségben és főleg célszerűségben sokkal jobbat kell adnunk lényegesen alacsonyabb áráért.

A fővárosban és az ország különböző helyein, üzleti körutak alkalmával azt a szomorú tapasztalatot szereztam, hogy a butoripar mindeütt, kivétel nélkül olcsóbbak az aradi butoripar átlagáránál és minőségileg is megközelítik, sőt ugysszólván el is érik az aradi butor nivóját.

Meg kellett állapítanom, hogy az eddigi ár és elsősorban minőségi és kiviteli főlény, mely az aradi butoripart az ország első butortermelőjévé és szállítójává emelte, erősen tűnedezőben van. Mindent el kell követnünk, hogy a régi színvonalat, az első helyet a butoriparban magunknak visszazserezzük. Ennek egyetlen módja az, ha nyitott szemmel és praktikus gondolkodással széjjel nézünk, ahelyett, hogy a rosszabodott viszonyokba beletörődünk és keressük a módját annak, hogy lehetne az eddigi elsőrendű kivitel, jóminőség és tetszetős külső megtartása mellett az árakat a mai gazdasági viszonyoknak és igényeknek megfelelően csökkenteni.

Elsősorban oly butort kell termelnünk, ami a mai csökkenő igényeknek megfelel, tehát praktikus, szép és olcsó, anélkül, hogy minőségileg a legkisebb mértékben is gyengébb volna az eddiginél. Röviden: csökkentenünk kell minden téren a termelési költségeket.

Tagadhatatlan, hogy nagyon sok probléma vár megoldásra, míg elérjük azt, hogy az előállítási költséget megfelelően redukáljuk. A sok megoldásra váró kérdés közül kiragadom a legelső, az enyv problémáját és itt tárom szakértáim elé hosszú hónapok alatt szerzett tapasztalataimat, abban a tudatban, hogy az alább közölt kipróbálásával egy lépéssel előbbre vittem a termelés megolcsóbbításának problémáját anélkül, hogy minőségben sem adtam gyengébbet.

Az utóbbi években egy új ragasztószerez, az u. n. hidegenyvvvel ismerkedtünk meg, mely cikknek elsősorban az enyvkarthall horroribis árai egyengettek az útját. Ennek a szernek meg volt az előnye, hogy a meleg enyvvel szemben lényegesen olcsóbb volt, de voltak hátrányai, melyek egy olyan butortermelő részére, aki súlyt helyezett az elsőrangú kivitelre, lehetetlenné tették annak használatát. Annyit mindenesetre elért velem a feltalálás, hogy az enyvkarthall árait kissé lecsörte, de még mindig nem eléggé, hogy a butortermelő részére gazdaságossá tegye használatát.

A hideg enyvvet a butorkészítők vegyes érzelmekkel fogadták. Az első megállapítás az volt, hogy színezéskészítésre nem alkalmas, miután a színezéskészítés elváltottatta és így tetemes károkat okozott az érzékenyebb fánemek enyvvezésénél. A hidegenyvv előállításával foglalkozó vegyészektől különböző kísérletekkel próbálkoztak a szer tökéletesítése céljából és hosszas fáradozásuknak meg is lett az eredménye. Ma már ott tartunk, hogy sikerült majdnem tökéletesnek mondható hidegenyvet előállítani és — a mi a legfontosabb, — olcsó áron.

Nem árt, ha kissé közelebbről megismerkedünk a hidegenyvv anyagával, ami nem más, mint a kazein. A kazein a tejnek egy mellékterméke, melyet a tejből többféle módon választhatnak ki. Az így nyert tisztátalan kazeint költséges és bonyolult eljárással megtisztítják és így nyerik a salakmentes ragasztószert. A kazein vízben nem oldódik, csak megduzzad, tehát valamelyik maró anyaggal kell kezelni, hogy oldhatóvá tegyük. Az első hidegenyvnak, — melyről említést tettem, — maróanyaga a méssz volt. Butorasztalos céljaira azonban a fentebb említett oknál fogva nem felelt meg, mert megtámadta a színezéskészítés színét. Ha minősége tekintetében sem vált be, mert a mésszes enyv idővel porózussá vált és még szabadkézzel is könnyen elválaszthatunk a furnirt a fá-

tól. Ez két olyan nagy hiba volt, ami lehetetlen né tette egy jóhírnevű butortermelő részére, aki készítményeinek elsőrangú kivitelére és tetszetős külsejére súlyt helyez, a hidegenyvv használatát.

Egy másik nagy hibája az u. n. mésszes enyvnek az volt, hogy amikor megvásároltuk a poralaku kazeint, drága pénzen fizettük meg a hozzákevert mésszet is, amit még betetőzött az, hogy az így poralakban vásárolt hidegenyvv anyaga húzamosabb ideig nem volt eltartható, mert a belekevert mésszpor 2-3 hét után a levegőből magába szívott vízpárák következtében elvesztette maró hatását (közömbösült) és ha ezen poralaku anyagból kevert enyvot akartunk készíteni, egy görcsös masszát kaptunk, ami rendszerint a személtárába került.

Hosszas kísérletezés után, mint már jeleztem, sikerült a hidegenyvv anyagát tökéletesíteni és arra a megállapításra jutni, hogy a kazein oldóanyaga a szóda, amely nem lesz hozzákeverve

a poralakban tartott kazeinhez és így azt bármennyig tarthatjuk raktáron, anélkül, hogy a hidegenyvv anyaga használhatóságából vagy jószágából bármit is veszítene. A tiszta kazein száraz helyen akár évekig is eltartható. Felveszi a saját súlyának az 5½-szeresét, messze felülmúlva az összes többi hidegenyvv gyártmányokat.

Megfelelő gondossággal kezelve, szinte lehetetlen, hogy a színezéskészítésen átüssön, de ha ez mégis megtörténne, úgy sósavas vízzel könnyen korrigálhatjuk a hibát és ha elgondoljuk, hogy cca 13—14 kg. hidegenyvvvel 2 teljes hálozobát tudunk leblindelni és színezéskészíteni, rájövünk, hogy az a néhány pernyi idő, melyet az enyv készítése igénybe vesz, sokszorosan megtérül annak gazdaságos kihasználásánál és egy lépéssel közelebb hoz bennünket a célhoz, hogy olcsó és jó, amellettt tetszetős butor termelésével megtartsuk továbbra is vezető helyünket az ország butoriparában.

Adóvallomások alapján

vetik ki a városi taxákat

12 pontos adóvallomást kell az adóalanyoknak a jövőben kitölteni. — Az új rend előnyösebb az iparosságra mint a régi.

(Arad. Az Iparos tudósítójától.) Aradváros felsőbb utasításra megtette a megfelelő intézkedéseket, hogy a városi taxák kivételének új módját életbe léptesse. Az új rend szerint a városi taxák kivétele a jövőben vallomás alapján történik. Az adóvallomások megtételéhez szükséges nyomtatványokat már megis rendelték és néhány nap múlva ki is fogják bocsátani. Az adóvallomást ívekben 12 rovatot kell az adóalanyoknak kitölteni.

A városi taxák kivételének új rendje felülmentül előnyösebb az adóalanyokra nézve, mint a régi rendszer. A múltban ugyanis találatomra állapították meg a kulcsot, aminek alapján az adóalanyok a városi terhekhez járulniok kellett. Ez a rend azt a tartalmat tartalmazta, hogy a városok közterheinek viselése osaknem teljesen az iparosságra és a kereskedőkre nehezedett. Remélhető, hogy a vallomások alapján történő kivétel ezt az egyenlőtlen teherelosztást meg fogja szüntetni.

Szabó Béni szücsmestert újra kamarai képviselővé választották

(Arad. Az Iparos tudósítójától.) Az egész ország iparossága osztatlan örömmel szerzett tudomást a napilapokban közölt választási eredményekből, hogy Szabó Béni brassói szücsmester a brassói iparistületnek több mint egy évtized óta elnöke, újra parlamenti képviselő lett. Szabó Béni a Magyar Párt listáján jutott be a parlamentbe és mégse tévedtünk, amikor azt írunk, hogy megválasztását fajra és felekezetre való különbség nélkül minden erdélyi és bánági iparos örömmel vette tudomásul.

Az iparos tömegek oszinte rokonszenve nem kartársi ajándékképpen jutott ki a brassói Ipartestület elnökének iparostestvérei részéről, hanem annak a felmérhetetlen értékű működésnek szerény elismerése fejében, amit Szabó Béni a parlamentben évek óta kifejt. Hatalmas szónoki ereje erős felgyverévé tette az iparosság ügyének az egyetlen iparos-képviselőt, határt nem ismerő agilitása az esetetiek százait kötelezte örök hála iránta és az önzetlenség, amely ennek a kivételes képességű férfinak legjellemzőbb tulajdonsága a vezérek között is vezérre avatta az iparosságnak ezt az aranyaszájú vezérét.

Szabó Béni az Országos Magyar Párt listáján jutott be a parlamentbe. Ez azonban csak eszköz volt, amely a kiváló iparos vezért az öt megillető helyre, az országgházba juttatta. Mert bár Szabó Béni a Magyar Párt parlamenti képviselői karának egyik legkitünőbb személyisége, ekit pártja három helyen is jelölt, tehát megválasztását előre is biztosította, a magyar iparosságnak ez a népszerű vezére mégis elsősorban az iparos ügyek előharcosa. Amikor Szabó Béni először került a parlamentbe és az ugynevezett szűkbeszédét mondotta el ott, kijelentette, hogy pártja engedélyével ő nemcsak a magyar kisebbség, hanem általában az egyetemes iparosság szószólója kíván lenni a román Kamarában. És Szabó Béni be is tartotta ígretét. Nincs iparosséremem, amit erőteljes és meggyőző beszédében szóvá ne tett volna a képviselőháznak.

Es sohase fordult hozzá sérelmi ügyben iparos, hogy buját-baját ne igyekezett volna orvosolni a mi szeretett iparos-politikusunk.

Szabó Béni nemcsak a magyar, hanem a román és német iparosság parlamenti képviselője is. Ezirányú működésének egyetlen hibája, hogy ezt a politikát egyedül képviseli a román parlamentben. A Magyar Párton kívül egyetlen más párt sem tartotta kötelességének, hogy a negyedmillió romániai önálló iparos képviselőjében iparos mestert is küldjön a parlamentbe. Ez az oka annak, hogy az a politika, aminek Szabó Béni a parlamenti előharcosa, nem érvényesülhet a román politikában, mert az ügyvéd, tanár és pap-képviselők óriási többsége számára csak a választások idején elhangzó kortesbeszédekben megoldandó probléma az iparos sérelmek orvoslása.

Románia egész iparosságának kívánságát teljesítjük, amikor Szabó Béni, mint a mi szeretett képviselőnknek az egyetemes iparosság színezetét és ragaszkodását tolmácsoljuk újból való megválasztása alkalmával és kitartó munkát, jó egészséget, sok szerencsét kívánunk neki az új esztendőre, hogy a tőle várható szép sikerrel gyarapíthassa úgy szűkebbkörű családjának, mint az öt körülvető negyedmillió családfőt számláló nagy családnak az iparosságnak erkölcsi és anyagi javait.

A tél már nem hoz gondot.

Értel ruhálmant

Hoszpodár-hoz küldöm

áttesztet, vegyileg tisztítat. Arad, Strada Străveanu 13. (volt Telek-becet) és Strada Eminescu 3. (volt Deak Ferenc ucca)

ARADI IPAROSSÁGA

AZ „AZ IPAROS”-RŐL

Jelentő arra a lelkes jóindulatú, emelt Árad iparosága, az iparosok iránt tanult, hogy az aradi nagy lapbizottság legutóbbi gyűlésén több felsorolt aradi iparosvezérek a következő összegekkel támogatták az „Az Iparos” sajtóalapját: Vandracsak Ignác 500, Vukcu L. Maxim 150, Schäffer Richard 300, Engelhardt Ferenc 150, Ring István 175, Baricz Máté 75, Bozsik Ernő 200, ifj. Nagy-Károly 150, Jakobi Gyula 75, Kőszeghy Emil 100, Wollmann Emil 150, Martics János 150, Grünbaum Mór 250, Glück József 250, Baranyi Ferenc 75, Zombory Gyula 75, Händel József 150, Kun József 150, Pápay Lajos 75 lej. Hálásan köszönjük a nemesszívű adakozók szíves támogatását. Az iparos öntudat fejlesztéséhez járultak hozzá, amikor segítségükkel lehetővé tették, hogy lapunk új erővel indulhasson el a jól megalapozott új uton.

AZ ARADI VENDEGLŐSÖK JANUÁR 21-23-IG TARTÓ ORSZAGOS KONYHAMUVESZETI KIALLITAST RENDEZNEK

(Arad, Az Iparos tudósítójától.) Az aradi vendégipar országos jelentőségű teljesítmény megrendezését határozta el. E hó 21, 22 és 23-ik napjain az aradi Iparos Otthonban alapos és szakértő előkészítés után országos konyhaművészeti kiállítást tartanak. Az előkészítő munkát és a kiállítás rendezését végző bizottság élén Lovasberényi Árpád vendéglős áll. Az aradi konyhaművészeti kiállítás nemcsak a szakasiparnak lesz eregszemléje, hanem felvonul a versenyen az ország cukrász, hentes és sütőiparosága is. A ménesi vincellérisok borkóstolót, egyik hazai pezsgőgyár pedig kiállítás, rendez kézműveiből a kiállításon. Mint értesülünk, a kiállítás vezetője e hó 3-ig fogad el benevezéseket az ország egész területéről.

A verseny megrendezése nemcsak az aradi vendégipari szakosztály, hanem az aradi iparkamara érdeme is. A verseny győzteseit ugyanis az aradi iparkamara jutalmazza meg érmeikkel és díszoklevelekkel.

Fokozza a verseny iránti érdeklődést, hogy Arad város, Arad megye, valamint az aradi vendéglős szindikátus pénzjutalmakat is nyújt az aradi verseny győztesének.

A kiállítás: január 23-án, kedden este magas színvonalu táncestély fejezi be.

Jótekonysági egyesületek

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja Igazgatósága tudomásul adja, hogy további irázkodásig tagjai sorába felvesz egészséges egyőneket a „B” csoport kiegészítésére Arad és környékéről. Jelenítés a csoport irodájában, Iparos Otthon épület, Str. Brailanu 18. földszint.

Felcsólitjuk ugy az „A”, mint a „B” csoport azon tagjait, kiknél lakásváltozás történt, hogy új címüket a további pontos pénzbeszedés végett irodánkban saját érdekükben jelentsék be.

Az igazgatóság értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt eaját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14 és 15-ik §-a értelmében a tagság joguk automatikusan megszűnik, esee ha a csoport-készlet ellen, a segély nem folyósítható.

Mint közlünk, hogy az „A” csoportban 724 özv. Binder Gyuláné, 725 Szabó Gyula, 726 özv. Bozsik Józsefné, 727 Turóczy Elek, 728 özv. Morjaleky Lászlóné, 729 Cserney Ferencné, 730 özv. Reiner Jakabné, 731 Lammert Ferenc, 732 özv. Karács Istvánné, 733 Scheuermann Antalné, 734 özv. Sárközy Györgyné, 735 Hunyadi Sándor, 736 Valentinyi Lajos, 737 özv. Sztatky Károlyné, 738 özv. Sztatky Károlyné, 739 Friedrich György, 740 Friedrich György és a „B” csoportban 724 Reisz Antalné, 725 özv. Hammer Miklósné, 726 Kiss Márton, 727 Lammert János, 728 özv. Kovács Istvánné, 729 Otlacan Mihály, 730 Valentinyi Lajos, 731 Klein Mózes elhunyt tagjaink után esee a csoport-készlet ellen, a segély nem folyósítható.

Postán fog a jövőben történni az idézések és a bírósági határozatok kikézésbesítése

Ekkészült a postai kikézésbesítés szabályozásáról szóló szabályzat.

Bukarest, december 20. A posta vezérigazgatósága összeállította a szabályzatot, amelynek értelmében a jövőben bírósági akták kézbesítése a posta organumain keresztül fog történni. Az ügyvédi kamarák és az ítélő táblák, amelyeknek véleményét ebben az ügyben kikérték, csaknem valamennyi arra az álláspontra jutott, hogy az eddigi nehézkes kézbesítéssel szemben ez a rendszer komoly szolgálatokat fog tenni az igazságszolgáltatásnak. A szabályzat második pontja értelmében a posta továbbíthat idézőket, keresetek utáni másolatokat, fizetési felszólításokat, kihallgatásra való idézőket, ítéleteket, döntvényeket és

más határozatokat, amelyeket a járásbírók, a törvényszékek, a táblák és más bírósági és közigazgatási hatóságok hoznak. Az idézések épügy, mint a különböző ügydarabok, akták, döntvények, stb. a perrendtartás által meghatározott formában szerkesztendők meg.

A szabályok értelmében különösképpen az idézésekre vonatkozó akták úgy készítendők el, hogy azok ennek a célnak megfeleljenek. A különböző igazságszolgáltatási és közigazgatási formok mellékelni tartoznak az ügy dossziéjához a postán kiküldött akták átvételéről szóló elismervénnyel.

Munkában a pénzügyi ellenőrök hadserege

Milliók bírságok jelentéktelen mulasztásokért. A Madgearu-féle adó-behajtási rendszert sürgősen rovideálni kell.

Bukarest, december 28. Az ország közönségének azt a rétegét, amely foglalkozásánál fogva nincs arra kényszerülve, hogy az adóigazgatás ellenőriz: Madgearu volt pénzügyminiszter hírhedt finánc-gárdájának állandó kon-rollja alatt álljon, meglepte az az indoklás, amellyel az új pénzügyminiszter mellőzni akarja az idén az adók új kivételét. A minisztérium államtitkára szerint azért kívánatos az 1934. évre szóló adóvallomások és kivételek mellőzése, mert a Vaida-kormány pénzügyi törvényei és adóbeajási rendszere annyira elmergesítették a viszonyt az adózók és a pénzügyi hatóságok között, hogy ajánlatos a felek érintkezését a minimumra redukálni. Súlyos megállapítás az, ha maga az pénzügyminisztérium államtitkára ismeri be a viszonyok ilyen nagymértű leromlását, holott panaszkodni a közönség szokott. Oka is a közönségnek van, különösen az adózó közönség azon részének, amely a forgalmi adó fizetésére van kötelezve. Hogy a forgalmi adó-ellenőrök milyen mértékben magukat a közönségtől nekik járó jutalékok reményében, arra itt közlünk néhány jellegzetes esetet.

Egy textilgyárra a forgalmi adó-ellenőrök kétmillió bírságot vetettek ki amiatt, hogy a „registru special”-ba a gyárban felhasznált nyersanyagok között nem vezeték be a gépek kenésére használt olaj mennyiségét.

Egy másik textilgyár sokkal szerencsésebb volt: csak 400.000 lejes bírságot kapott amiatt, mert két-három számlát, amelyekről a gyár irodá-

jában másolat volt, amelyek be voltak vezetve ugy a számla-könyvbe, mint a másoló könyvekbe, nem vezeték keresztül a registru special-on is.

A harmadik eset is elég különös. Egy téglagyárt azért büntették meg, mert

a téglaegetéshez szükséges anyagot nem mérte le nyers állapotban.

Nem elég ismerni az égetett téglák számát darab szerint, a téglák átlagos súlyát, a finánc azt is tudni akarja, hogy milyen mennyiségű földet használt el a gyár téglaegetésre. A gyárt kötelezték arra, hogy hidmérleget szereljen fel, amely automatikusan feljegyz minden kézikocsi súlyát, amelyet a formázó helyiségbe beszállítanak. Orvosi költségeket ró ez a vállalatra. Ennek a pénzügyi elvnek a gyakorlati életben való keresztül vitele csaknem azt jelenti, hogy a forgalmi adó fizetésére kötelezett vállalatoknak több pénzbe kerül a költségés ellenőrzés, mint maga az adó. Ezeknek a panaszoknak az orvoslása egyszerű adóminisztrativ ténykedés volna.

A törvény rendelkezései ezenkívül is olyan bonyolultak, hogy adóügyi szakemberek is alig ismerik ki magukat azok között. Ez azonban nagyszerű alkalmakat ad a bírságok kivételére, amiből viszont az ellenőrök részesedést kapnak.

Ezt a rendszert valóban késedelem nélkül reformálni kell, mert ha soká életben marad, annak következtében fog nagy drágaság rák köszönni, hogy a gyáraknak rezszi-költségeiket néhány perccel fel kell emelniük a bírságpénzek miatt.

ARAD SÜTŐIPAROSSÁGA

AZ ÉHEZŐKERT.

Az Erdélyi Hírlap című aradi napilap karácsonyfa-akciója kapcsán az aradi sütőiparosok szindikátusa 3 zsák lisztet ingyen sütött fel, két zsák lisztet két malomtól megszerzett és szintén ingyen sütötte meg, 500 kgr. kenyert pedig a szindikátus tagjainak adományaképpen juttatott Arad éhezőknek. Takács István szindikátusi elnök és Schwarzenberger sütőmester nevét említi meg, mint akik a legelőbbi fáradság a mozgalom érdekében.

ARAD ÉPÍTŐIPAROSSÁGA AZ ÉPÍTŐIPAR ÉHEZŐKERT

Az aradi építőiparosok bebizonyították, hogy nemcsak dolgozni tudnak, hanem érezni is. Néhány jó napot akartak szerezni a munkanélküli kömvés és ács munkások éhező családtagjainak. Nyolc munkás népes családjának mintegy 5000 lej értékben 36 kg. zsirt, 52 kg. cukrot, 260 kg. krumpit, 155 kg. lisztet, 52 kg. babot és 24 mázsa fűt őrztottak ki. A mozgalmat Bozsik Ernő szakosztályi elnök indította és Galgóczy Lászlóval az élen Szabó András és Szilágyi Pál szorgoskodtak annak kivitele körül. Sajnos, nem folyt be annyi pénz, amennyi a népes családok el-

kelt volna, így a lelkes kezdeményezőknek kétszer is a zsebükből kellett nyulniuk. Az aktió kapcsán a következő szakmabeliek járultak hozzá a karácsonyi segélyosztáshoz: Arhitektura cég 300, Dömötör László 130, Gráf Sándor és Fiai 100, Madár Géza 200, Maszni János 100, Rácz Ernő 120, Steiner József 200, Vandracsak Ignác 300, Bozsik Ernő 300, Kenderessy László 200, Szabó András 250, Szilágyi Pál 100, Galgóczy István 150, Marica János 100, Rossi Pál 200, Pellegri József 100, Marian János 200, Oppenheimer Mór 100, Tritthaler S. A. 100, Weszely Ferdinánd 100, Rossi Lajos 200, Eberlein Ferenc 40, Szilágyi Dezső 100 lejjel, ami összesen 3760 lejt tesz ki.

Legszebben mos, vasal, fényes

BUTTINGER TERÉZ

gőzmosódája

Arad, Strada Consistorului 35: (Baththyány u.) in curtea. Az udvarban

Nagy emberek az ipar világtörténelmében

Gabos Jenő dr. előadása az aradi Magyar Otthonban

Kiknek köszönheti az emberiség a modern civilizáció hatalmas vívmányait? Kőrása a világtörténelemben az ősebertől, aki először csíhott tüzet, Edisonig, akinek 1500 szabadalma volt.

Magyar nagyságok az ipar világtörténelmében

Arad. (Az Iparos tudósítójától). Pénteken este igen érdekes és tanulságos előadás hangzott el az aradi Magyar Otthonban. Az előadást Gabos Jenő dr. az aradi iparos intézmények ügyésze tartotta szépszerű iparos és érdeklődő előtt. Mivel a hatalmas történelmi és technikai anyagot felölelő előadás számot tarthat lapunk minden olvasójának fokozott érdeklődésére, alábbiakban bő kivonatosan közöljük:

Gabos Jenő dr. „Az ipar nagyjai” című előadását az őskori ipar nagyjainak, az emberiség első iparosainak megemlékezésével kezdte. Az őseMBER, aki kőből kalapácsot és fejszét csinált, magának, a első fémiparos volt, a szabók első ősei az elejtett vadállatok bundájából csináltak ruhát nekik, az első barlanglakások és cölöp-építmények készítői az építőiparosok ősei voltak, míg a fazekasok legrégebbi elődei agyagból edényeket formáltak, azokat kiégették és zománcolták. Előadó meggyújtotta az emlékezés szelíd gyertyáját annak az őseMBERnek is, aki először csíhott tüzet a kemény kovakő segítségével.

Ezután az ókori nagy népek iparát ismertette Gabos Jenő dr. A könyvnyomtatás bölcsője a sumirok földjén ringott, akik az agyagtáblára rótt írás és az ősi egyiptomiaknál, akik a kárpis feltalálói. Az egyiptomiak csatarnai és a piramisok örök időkre csodái maradtak az építészetnek. A klasszikus ókor két nagy népének, a görögöknek és rómaiaknak idejében még nincs meg a mai értelemben vett ipar. Rabszolgákkal végeztették az ipari munkát, amelyet annyira megvetettek, hogy

a felsőbb néposztályok tagjait törvény tiltotta el ipari munka végzésétől.

A középkor elején még mindig lenézett foglalkozás az iparizás. Csak a céhsziszter kifejlődése és megerősödése hozza meg az ipar üzének a megérdemelt elismerést. Ekkor már nemcsak nem vetik meg, hanem

mint művészeket tisztelik az akkori iparosokat.

Az előadó megemlékezett még az avarok és arabok iparát is.

A régi Magyarország iparja különösen Nagy Lajos és Mátyás király korában ér el magas fejlettséget. A műlípítész, zománcolás, ötvösség és bronzöntés említendő elősorban és a kézzel írott és díszített könyv előállítás, amely Mátyás korában világvilágban is az első között áll.

Mátyás király könyvtárát csak a Vatikán könyvtára múlta felül akkor az egész világon.

1440 körül találta fel a könyvnyomtatást a német Gensfleisch Johann, akinek nevét Gutenberg formában örökte meg és emlegeti a halás utókor. A hatalmas szerepet, amit az iparnak ez a nagyjai a modern világ kulturális életében betöltött, előadó azárnyaló szavakkal ismertette. A középkor virágzó iparjai az óraipar és a hintó-illetve kocsi-ipar. Utóbbinak igen erős magyar vonatkozásai vannak. Említésre érdemes még a malacok üvegipar.

Új korszakot nyit az ipar történetében a gőzgép feltalálása. Az angol Watt (1765) szerkesztette az első gőzgépet. A modern ipari kultúra két gigászi tényezőjének,

a gőzmozdonynak és gőzhajónak egész rendszerét Watt primitív gőzgépén alapozta.

A szövőgép az angol Arkwright találta föl 1769-ben.

Az iparnak az a halhatatlan nagyjai között áll.

A szövőgép feltalálója a francia Jaquard (1790), aki takács volt.

Nyomorban pusztult el az az ember, aki a világhírű francia szelyemipar megeremítője volt.

Howe Illés, a varrógép angol feltalálója azegény ember maradt, mert Singer és társai, az óriási jelentőségű találmány kihasználói, minden kártérítés nélkül ekulajdonították találmányát. Howe pert indított ellenük, azt meg is nyerte és mint sokszoros dollár-milliomos halt meg..

Az acélgártás igazi megeremítője az angol Bessemer (1854), aki az eddig kis mennyiségekben előállított acélt találmánya segítségével

óriási mennyiségekben produkálta.

Nem kis tényezője a mai ipari életnek Bessemer találmánya.

A következő ipari korszakot

a villamosság kihasználása jellemzi.

Ennek a döntő fontosságú tényezőnek csak a legnagyobbjai idézzük: Morse (távíró), Bell (telefon), Marconi (drótnélküli távíró, stb). Siemens-Werner, a dinamó-gép feltalálója (1850) gigantikus gazdasági jelentőségűvé tette az általa irányította a vállalatot, mert

az látta el távíróhuzallal és kábellel akkoriban az egész világot.

Külön fejezet a nagyok sorozatának névsorában a nagyok nagyjának, Edisonnak élete.

Fonográf, mikrofon, a modern mozgógép alapötlete, a szénzálas izzólámpa és az öntött beton feltalálása alkotja ennek az emberföltött embernek életében a kiemelkedő állomásokat. Nem megvetendő azonban ebben az életben az „örház”-ak sem, mert

Edisonnak 1500 bejegyzett szabadalma van.

Diesel Rudolf (1894) a négy ütemű nyereszajmotort találta föl, ami szintén korszakot alkot, míg a másik nagy német, Liebig kémikus a modern vegyiparnak lett megeremítője.

Liebiget átláthatóan kicapták az iskolából, egész fiatalon, minden iskolai képzettség nélkül mégis egyetemi tanár lett és

az ő iskolája látta el vegész-tudósokkal az egész világot.

Temesvár, Arad és az iparossajtó

Irta: OLAH SÁNDOR

cseportelnök, a temesvári iparos sajtóbizottság elnöke.

Mintahogy a jó kertész is újat ültet a lépusztult fa helyébe és nem hagyja parlagon heverni az istenadta anyaföldet, azonképpen próbálkoznak a temesvári iparosság vezetői is azon, hogy anyagiak hiányában egy idő óta szűnnetelő lapjukat, „Az Iparos”-t életre keltsék.

Örömmel üdvözljük tehát és karoljuk fel az aradi iparosok sajtóbizottságának eszméjét. Némely Gábor, az új iparos-lap szerkesztője, olyan nagyvonalú iparos orgánus megvalósítását tűzte maga elé, amely testvéri közösségbe akarja kötni egész Bánság és Erdély iparosságát, különös tekintettel mégis a temesvári és aradi iparos érdekeikre.

König Frigyes a 19-ik század elején találta föl a két hengeres gyorsajtót; ez a gép tette olcsóvá a könyvet és az újságot.

König Frigyes nyomógépe nélkül az emberiség nem állna a civilizáció mai magas fokán.

A hadiipar megeremítője, Nobel Alfréd jó ember volt. Ő találta ugyan fel, hogy hogyan lehet a nitroglicerinből dinamitot, az első tömeggyilkos robbantószer gyártani, de

ezt a véres találmányt a nevét viselő Nobel-díjak megalapításával igyekezett az emberiség előtt elpárolni.

A dinamitnál találtak föl azóta jóval ártalmasabb robbanó-anyagokat is, de a Nobel-díj időtlen idők múlva is komoly serkentője lesz a világ tudós-jótevői ember-megváltó munkásságának.

Krupp Alfréd (meghalt 1887-ben) a hadiipar másik nagy neve.

Ő gyártotta először az acéiból készült ágyúcsövet

és látta el vele az ötvenes évektől a világ összes háborút egészen a világháborúig. Életének azonban nemcsak ez volt az eredménye.

Ő fejlesztette elsőnek roppant üzemet függőleges irányban.

Azt jelenti ez, hogy saját szén- és vasbányái, sőt vasutai voltak, ami függetlenítette a konkurenciát a banktőkéktől. A világháborúban a Krupp-művek 250.000 munkást foglalkoztattak. Ma már a régi jelenlétét teljesen elvesztette. Munkásainak száma „mindössze” 25.000 jelenleg. De ma már nem ágyúcsövet, hanem főleg a híres Krup-acélt gyártja.

A jövő iparának a gáz és petróleum lesz a legfőbb tényezője, aminek élén ma is a rokkadozó aggasztán.

az amerikai Rocketfeller, a Standard Oil Company megeremítője, a legendás olajkirály áll.

Az ipar nemzetközi viszonylatban is legnagyobbjai közül még Carnegiet, az amerikai acélkirályt, és Fordot, a modern automobilgyártás megeremítőjét említette meg az előadó.

Gabos Jenő dr. ezután a nők szerepét ismertette a modern ipari életben, majd az ipar magyar nagyjait sorakoztatta fel. Irinyi Jánost a gyufa, Puske Tivadart, aki a telefon javítása körül és a telefon-hírműködő feltalálásával tette nevét halhatatlanná, Kempelen Farkast, az önműködő sakkozógép, az író- és beszélgép feltalálóját és utódját, Ganz Ábrahámot, a világhírű budapesti Ganz-gyár, Zsolnait, a pécsi kerámia-művek, Thek Endrét a világhírű magyar bútóipar és Weisz Manfrédot, a csepeli gyártelep nagyevő alapítóját említtette meg.

Gabos Jenő dr. egy órási előadása a mondanivalók egész tengerét öntötte a figyelműs halgatóság elé. Erőeme, hogy a száraz anyagot élvezetese formába öntötte. Akik ott voltak és a népszerű előadót hallás órádjában részesítették, elmondhatják, hogy nemcsak tanultak, hanem szórakoztak is.

Nem mondom sokat, ha azt állítom, hogy az iparosság eddigi szellemi és erkölcsi előretörésének egyik legfontosabb rugója az volt, hogy kézen saját lapja, részben pedig a napi sajtó útján a gazdasági és közéleti perandon végzett munkássága a köztudatba is áttent.

Ha eddigi eredményeinket meg akarjuk tanulni és további eszméinket is diadalra akarjuk vinni, akkor minden erőnket meg kell feszítenünk és szegénységünk mellett is áldozatokat kell hoznunk, hogy sajtónk, újságunk legyen.

Sorakozunk tehát az újjáéledt megjelent „Az Iparos” mellé, amelynek egyedül célja, hogy küzdjön az iparosság egyetemes érdekéért és fennem hirdesse, hogy voltunk, vagyunk és lenni akarunk.

Az iparosságra, mint az ország egyik legelősebb államaiként osztályára még nagy és fontos feladatok várnak. Ezeknek a céloknak megvalósításánál és egy jobb, szebb iparsajtó kihozatalánál nem nélkülözhetjük a nyomtatott betűk hatalmát, erejét.

H I R E K

AZ IPAROS

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés-négyzetcentiméterenként 4 lej. Eves kötésenként árengedély.

Redakció és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration Arad, Căminul Industriilor-Iparos Otthon.

Az aradi iparosság részvétele a tragikus sorsu Duca miniszterelnök halála iránt

Arad. (Az Iparos tudósítójától.) Erdély és Bánság egész iparos társadalmát mélyen megdöbbentette Duca miniszterelnöknek, a liberális párt nagytisztviselő vezérének tragikus erőszakos halála. A négy gyilkos golyó dühbenes hangja minden érző ember szívét megdobogtatta az országban. Kedden, a pártvezér és a kormányzó temetésének napján az alig 54 éves államférfi tragikus halála iránt impozáns formában nyilvánult meg valamennyi iparos intézmény gyászja. Duca miniszterelnök nemcsak hiva, hanem erőszakkal védelmezője is volt a békés, produktív munkának. Korai halála súlyos veszteség, amit a száraz kenyérért nehéz, öldöklő harcot vivó iparos mindenki másnál jobban érez. Duca miniszterelnök koporsójánál egyformán óhajta minden iparos, hogy függetlenül politikai pártoktól és orientációktól, adja Isten, akadjon Romániában másik erősebb vezér, aki a vessélyeztetett békés munkát továbbra is biztosítsa azok számára, akiknek a munka nélkül nem terem meg a mindennapi kenyér.

A munka-, ipar- és kereskedelmi kamarák szenátorválasztásának eredményei. Bukarestből jelentik: A munkakamarák szenátorává Kolozsváron Jumanca választották meg, Iasi-ban D. R. Ioanidescu volt munkaadó miniszter győzött. Bukarestben a kereskedelmi- és iparkamarák szenátora Manoliescu Mihály, a Banca Nationala volt kormányzója, Gelechen pedig Max Auschnitt, a Banca administrátor deleguée lett.

Aranyoz
ezüstöz
nikkelez
bronzoz
vörözzel
horganyoz
cinnal

galvanizál
elektromos uton

megbízható
szakszerű
elcsúsz

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand (Boros Bényi-tér) 63-65 Dengli ház.

KNEFFEL

Is és szénüzlete

Bul. Reg. Ferdinand I. (Boros Bényi-tér) 27.

Vasanyagokhoz házhoz szállít 2 éves garancia alatt, szén darabos hősziget, szén díó kohász, hűtő minőségű, forró briliáns, acéroz masztó fűzők.

— Aprillig marad érvényben a kontingentálási rendszer. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi minisztérium még mindig keresi a módokat, amelyek mellett a külföldi áruforgalomban nélkülözni lehetne a kontingentálási eljárást s pusztán a deviza-kiutalások központi ellenőrzésével lehetne gondoskodni az ország kereskedelmi mérlegének aktív állapotban tartásáról. Ugyát-szik, hogy az ezirányban folytatott tanácskozások nem maradnak eredmény nélkül s a kormány Banca Nationala álláspontját össze tudja egyeztetni a kereskedelem és gyáripár érdekeivel. Erre való tekintettel a minisztérium azt határozta, hogy a jelenlegi kontingentálási rendszert az új év április 1-éig tartja életben, ez idő alatt kidolgozott új rendszert az új év első negyedének lejártával lépteti életbe. Még egy negyed évig tehát a külföldi áruk importőrjeinek kontingensért kell folyamodniuk.

Ajánljuk versenyen felülálló géphajtó- és tömítő-köteleinket,

malom- és transport hevedereinket. Kókusz-szőnyeg, lábtörő, grádli, butorszövet, plüss, arik, butoriugó, mindenféle kárpitoskellékek. Zsák, zsinag, kötél, ponyva, tömlő, kender, len, és juta-gyártmányok

Schönbberger és Grünstein R. T.

Arad, ul. Neuman ház

Színházi és estélyi ruhákat

fest és tisztít

KNAPP

Str. Episcopul Radu — Magyar uca 10-
Fiók: Str. Brătianu — Weitzer János u. 11

Krón Lénárd műépítész

irodáját

Str. Mărășești (Kossuth u.)
39. szám alá helyezte át.

Aradi iparosok találkozóhelye:

FRIED FERENC

vendéglője, az aradi
Iparos Otthonban.

— Az aradi ipartestület előjárásági ülése e hó 2-án este 6 órakor lesz. Az ülés tárgysorozatán a folyó ügyeken kívül a betegségyező járulékok ügye szerepel. Határozatképtelenség esetén az ülés egy órai várakozás után, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, megtartatik.

— Rendelet a registru specialakról. Ma nagy fontosságú rendelet érkezett a pénzügyminisztériumból a különleges regiszterek vezetésére vonatkozólag. Eddig ugyanis minden év januárjában felül kellett bélyegezni az üzleti könyveket és miután ez az eljárás így ment át a köztudatba, ma igen sokan jelentkeztek a „registru specialok” hitelesítéséért. Ezzel szemben a miniszteri rendelet szerint — tekintettel arra, hogy az idei költségvetési év március 31-éi ér véget — a registru specialok január elseje után változatlanul tovább is használhatók. A megkötés mindössze annyi, hogy január elsején kell zárni az esztendő és 1934-el új lapot kell nyitni a speciális regiszterben.

Minden méretű és kivi telű fém

mérő-
lécek,
Schublerék

Deszka
mérők.

Réz félgyártmányok:

lemezek, rudak, huzalok,
csövek minden fazonban.

Fémek:

ólom, angol ón, antimon,
réz, bronz és alumínium.

Lemezek:

alumíniumból, ólomból, horganyból.

Köszörűkövek, polir-anyagok.

Fémfűrészek,

Wüster-féle fáfűrészek

Heggesztőanyagok

villamos és autogén-heggesztéshez minden minőségben. Szakszerű lerakat.

Edmund MOLNÁR Ödön

Birou Comerciala Technic — Műszaki kereskedelmi lerakat
Technisches Handelsbüro

Arad, Str. Alexandri (v. Salacz u.) 8

Boldog ujévet kívánnak

„Az Iparos” szerkesztősége és kiadói hivatala az ország egész iparos társadalmának

Az aradi iparos intézmények mélyen tisztelt vezetőinek és Arad egész iparos társadalmának

Aradi Ipariértület
Aradi Iparos Otthon
Aradi Iparosok Hitelszövetkezete
Aradi Iparosok Temetkezési Csoportja
Polgári Jótékony Egylet Temetkezési Csoportja
tisztviselői kara.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete igazgatóságának és felügyelő-bizottságának

a Hitelszövetkezet tisztviselői kara.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete Áruhitelosztálya mélyen tisztelt elárultató cégeinek

Az Áruhitelosztály tisztviselői.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete mélyen tisztelt igazgatóságának, felügyelő-bizottságának és iparos vevőinek

az Áruhitelosztály kerekedő tagjai.

Kedves közönségének

az Iparos Otthon működő csoportja.

A csoportok mélyen tisztelt igazgatóságának és felügyelő-bizottságának, valamint a csoport m. t. tagjainak

az Iparosok Temetkezési Csoportja pénztárosai.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparoságának

ASSAEL LASZLO géptüzeme Calea Radnei-Radni-ut 25.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

ANGERER SANDOR
urizabó Str. Marasesti 2
Kossuth és Batthyányi ucca sarok.

Kedves vendégeinek, az iparosoknak

AUER JANOS, a volt Lovasberényi vendéglő bérloje.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és iparostársainak

BARANYI FERENC uri szabó Str. Bratianu-Weitzer-u. 15.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

BUTSKO BELA
paszományos
Arad, Str. Murasului 8.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

BLEICZIFER FULOP
uri- és női cipész
Magyar- és Kossuth-ucca sarok.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

BITTENBINDER KONRAD
speciális kalapomester. Str. Eminescu
(Corso-mozival szemben)

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparoságának

BARICZ MATE asztalosmester, Str. Gh. Ionescu-Gr. Károlyi-u. 14.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és iparosársainak

BRUCKLER PETEL urizabó, Str. Consistoriului-Batthyány-u. 16.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

BUTTINGER TERÉZ gőzműsodája.

Mélyen tisztelt iparosvendégeinek
BUZOGANY MARTON, a „Lido” vendéglő tulajdonosa.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparoságának

CZEILER ISTVAN asztalosáru üzeme, Str. J. Clontea-Pökenberg-u. 7.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

CZERNOCZKY MIHALY cipész-mester,

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

CZERNOCZKY IMRE cipész-mester, Str. Marasesti-Kossuth-u. 4.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

OSAKY JANOS
órás és ékszerész
Arad, Lutheránus templommal szemben.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

OSAKY GYULA
vésnök, Str. Bratianu 9.

Mélyen tisztelt vevőinek, megrendelőinek és Arad iparoságának

CSETEY & SEITZ
flók
Arad, Plata Avram Iancu &
(Szabadság-tér).

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

CZISZKA IGNATZ
hentes és mészáros
v. Boros Béni-tér 46.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

OSONT
uri szabóság
Deák Ferenc-ucca 15.

Mélyen tisztelt vendégeinek

a DACIA kávéház tulajdonosai.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

CZMOR TESTVÉREK
hentes és mészáros

Arad, Str. Melianu (Föray-u.) 3.

Az aradi iparoság vezetőinek és a város iparoságának

DÖMÖTÖR LASZLO építész-mérnök,
Str. Romanului-Zrinyi-u. 18.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparoságának

DUKASZ LAJOS ezüstáru gyára,
Str. Gojdu-Szent István-u. 3.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

DITTRICH ALBERT
v. Deák Ferenc-ucca 28.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

DOGMANOV L
hentes és mészáros

Arad, Marasesti 7. (Kossuth-u.)

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

ENGELHARDT FERENC szűcs-mester, Str. Eminescu-Deák Ferenc-u. 3.

Mélyen tisztelt iparosvevőinek

FAIK JAKUES zongoraterme, Str. Consistoriului-Batthyány-u.

Mélyen tisztelt iparosvendégeinek

FLEISZIG ALFRED, a Fekete Bárány tulajdonosa.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és iparosársainak

FETIK JÓZSEF kárpitos, Str. Consistoriului-Batthyány-u. 16.

Mélyen tisztelt vendégeinek, Arad iparoságának

FRIED FERENC, az aradi Iparos Otthon vendéglőjének bérloje.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparoságának

FOCK GABOR esztorgályos, Str. Greceanu-Perényi-u. 4.

Mélyen tisztelt vendégeinek és Arad iparoságának

FEHER KERESZT
EUFFE.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

özv. FICA TÓDORNE szűcs

Bul. Reg. Ferdinand 26.

Mélyen tisztelt vendégeinek és az aradi iparoságának

GALLAN ARTHUR női fodrász, Str. Bratianu-Weitzer-u.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparoságának

GARTNER MIKLOS lakatosmester,
Str. Bariu-Rákóczi-u. 31

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparoságának

GLUCK és GRUNBAUM festőmesterek, Bul. Reg. Ferdinand-Boros Béni-tér 7.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és az aradi iparoságának

GOICEA JANOS cipész-mester, Bul. Reg. Mária 12. (az udvarban).

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

GARTNER
órás és ékszerész
Str. Bratianu 2. (Minorita-palota.)

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

HARTMANN KALMAN ékszerész,
Bul. Reg. Maria.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

HOSZPODAR MIKLÓS ruhafestő és vegytisztító, Str. Stroescu-Teleky-ucca.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

HAUSER G. KALMAN
hangszerkészítő
Arad, v. Hunyadi-ucca 5.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

HOBVATH JÓZSEF
elektrotechnikai vállalkozó
Str. Bratianu 10.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparoságának

özv. HAUBENREICH MIHALYNA
speciális paplankészítő

Arad, Széchenyi és Batthyányi-u. sarok.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és az aradi iparoságának

ILLYÉS ISTVAN női szabósa, Str. Eminescu-Deák Ferenc-ucca 38.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

JUGA szűcs

Str. Marasesti 1. (Kossuth-u.)

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparoságának

JAGER VILMOS
bőrrendő
Str. Marasesti 4. (Kossuth-u.)

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparoságának

KOVACS FERENC kocsi-áru, autók és motorjavító üzeme, Str. Marasesti-Kossuth-u. 5.

Mélyen tisztelt vevőinek és az aradi iparoságának

KOTV JÓZSEF órák és ékszerész,
Bul. Regina Maria-Deák-ucca

Boldog újévet kívánnak

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparosságnak
KÖSZEGHY EMIL fémipari üzeme.
 Bul. Reg. Ferdinand-Boros Béni-tér, Dengli-ház.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

KARDOS ANTAL
 uri és papi szabó
 v. Deák Ferenc ucca 42.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

KNAPP
 Weltzer-u. 11. Magyar-u. 10.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

KOLOZSVARY IMRE
 uri és női cipész
 v. Eötvös-ucca 14.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

KLEMENS
 cukrász

Arad (főpostával szemben)

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparosságnak

LENGYEL LÖRINC butorgyára
 Bul. Regina Maria 21.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparosságnak

LICZKÓ LASZLÓ vas- rézbutorkészítő Str. Consistoriului-Batthyány-ucca 11.

Mélyen tisztelt volt vendégeinek, Aradváros iparos társadalmának

LOVASBERÉNYI ARPAD vendéglős.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

LAMMERT TESTVÉREK
 hentes és mészáros
 Arad, v. Karolina ucca 2.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és az aradi iparosságnak

MARTICS JÁNOS uriszabó, Str. Bratianu-Weitzer J.-ucca 7.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparosságnak

MENCZER GYULA asztalosmester Str. Dn. Balasa-Purgly Lajosné-u. 112

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

MENKATH MIKLÓS könyvkötész és képfelrakó vállalata, Str. Bratianu-Weitzer J.-ucca 21.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és az aradi iparosságnak

MIHALY LASZLÓ cipészete, Str. Caragiale-Csiky Gergely-u. 26.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

MÜLLER HENRIK butorgyára, Str. Ioan Calvin.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

MALKA HENRIK
 cukrász

Osanádi Bank-palota.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

MATÓZ
 rádióműszerész
 Arad, Str. Moise Nicoară (Petőfi-u.)

Mélyen tisztelt iparos vendégeinek **NAGY BELA** vendéglős, Str. M. Oncu-Schweidel József-ucca.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

NAGY ISTVAN
 uriszabósága
 Arad, Bucur (Eötvös)-ucca 9.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

NEULANDER ELEMÉR
 szűcs,
 Fischer Elíz-palota

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

ORBAN ISTVAN
 cukrász
 Str. Metianu (v. Forray-u.) 6.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

PALINKAS LAJOS villnyműszerész, Str. Mărășești-Kossuth-u. 12.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és iparos társainak

PANKER VIKTOR lakatosüzeme és kályhakerakata Str. Consistoriului-Batthyány-u. 26. és Szabadság-tér.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és iparos testvéreinek

PAPAY LAJOS épület- és butorasz-talos üzeme. Str. Gh. Ionescu-gr. Károlyi-ucca.

Mélyen tisztelt iparos üzletfeleinek

PINTER ES TARSA tükörgyára, Str. Ioan Calvin 39.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

PAUZAR SANDOR
 virágkereskedő
 Str. Bratianu 9.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

PETŐFI DEMETER
 férfi szabó
 Str. Mărășești 75 (Kossuth-u.)

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

PAPP ISTVAN
 mészáros és hentes
 v. Thököli-tér.

Kedves vendégeinek, az iparosoknak

POPA GHEORGHE vendéglős
 Str. Pompiliu 82-84.

Arad iparos társadalmának

REINHART GYULA butorgyára
 Bul. Reg. Ferdinand-Boros Béni-tér.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

RIEDL ÖDÖN fésűkészítő üzeme, Str. Ioan Calvin 50.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

ROSSI és PELLEGRINI cement-ipari vállalata, Str. Mărășești-Kossuth ucca 61.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

RÓZSA TESTVÉREK kőipari üzeme
 Bul. Reg. Ferdinand-Boros B.-tér 35.

Mélyen tisztelt vevőinek, megrendelőinek és Arad iparosságának

RÓZSA TESTVÉREK
 kőfaragó mesterek.

Mélyen tisztelt vevőinek, megrendelőinek és Arad iparosságának

ROSENCZWEIG ELEMÉR
 speciális szűcs
 Str. Eminescu 2.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

RENDY PÉTER
 uriszabóság
 Szabadság-tér 21.

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

REINER
 nyomdai műintézet
 Bul. Reg. Maria 17.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

SANDOR ANDRAS asztalosmester
 Str. Mărășești-Kossuth-ucca 37.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

STIASZNY JÓZSEF kaptafagyára
 Str. Dn. Balasa-Purgly Lajosné-ucca.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparosságnak

SZTOJKA KALMAN bádogosmester
 Str. Ep. Radu-Magyar ucca.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

SARKÓZI GYÖRGY
 hentes és mészáros
 Sugár-ut 8.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

SCHUCH MIHALY
 hentes
 v. József főherceg-ut 11.

Mélyen tisztelt vevőinek, megrendelőinek és Arad iparosságának

SCHWARTZ ARPAD
 műszerész
 v. Lázár Vilmos ucca 1.

Mélyen tisztelt vevőinek és Arad iparosságának

SZABADOS JÓZSEF
 hentes és mészáros mester
 Str. Dorobantilor 3. (Urban Iván-u.)

Mélyen tisztelt megrendelőinek és Arad iparosságának

SZTRALKA JÁNOS
 rézművesmester
 Calea Saguna 110.

Arad iparos társadalmának

TRAIAN TABIC iparhatósági biztos.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

TECHNIKA
 akkumulátor és galvanizáló üzem
 Str. Ep. Radu 19. (Magyar ucca.)

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

Özv. VAJNA ADOLFÉ butorgyára
 Str. Ioan Calvin 15.

Aradváros iparos társadalmának

VANDRACSEK IGNAC építész Str. Av. Ion Sava-Kis-ucca 9.

Mélyen tisztelt iparosvendégeinek

VAROSI KÁVÉHAZ személyzete.

Mélyen tisztelt iparosvendégeinek

BÉRCZI KAROLY, a Vadászklub kávéház bérloje.

Mélyen tisztelt iparosvendégeinek örökös önkormányzatok közközlőit ügTA

VASZITS JÓZSEF vendéglős, Vörös Ökör-vendéglő tulajdonosa.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

VARGA TESTVÉREK
 villanyszerelők, villamossági és rádió szaküzlet
 Arad, Str. Alexandri (Salacz-u.) 1.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

„VITAMIN”

villanyerőre berendezett tejtermék-áru és élelmiszerüzlet
 Fábian ucca, Ortutay-palota.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

WEISZ SZIGFRID sütőmester, Str. Alexandrescu-Bercsényi-u.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és az aradi iparosságnak

WOLFF ANDRAS kárpitosüzeme Széchenyi és Batthyány-ucca sarkánál

Mélyen tisztelt vendégeinek Arad iparosságának

WELLSPILLICH IGNAO
 uri fodrász
 Deák Ferenc-ucca 15.

Mélyen tisztelt iparosvendégeinek és Arad iparosságának

ZOMBORY GYULA borbély és fodrász, Str. Metianu-Forray-ucca.

Mélyen tisztelt üzletfeleinek és Arad iparosságának

ZAGONY
 szűcs
 v. Deák Ferenc-u. 25.